

LOVIISAN KAUPUNKI

Esiopetussuunnitelma

Päivitys 2025

1. Esiopetus Loviisassa

1.1 Keskeiset päätökset paikallisessa opetussuunnitelmassa

Loviisan esiopetussuunnitelma on tehty *Esiopetussuunnitelman perusteiden* mukaisesti. Esiopetussuunnitelma laaditaan yhteisesti kaikille Loviisan esikouluyksiköille. Suomenkielinen ja ruotsinkielinen koulutusjaosto määrittävät opetussuunnitelman erikseen suomeksi ja ruotsiksi.

Kullekin yksikölle laaditaan lukuvuosisuunnitelma, jossa määritellään, miten toimintaa toteutetaan, ja lukuvuoden päätyttyä laaditaan toimintakertomus.

Opetussuunnitelmatyöhön liittyvä yhteistyö perustuu yhteiseen pyrkimykseen luoda moniasteinen kokonaisuus. Esiopettajat tapaavat kaksi kertaa lukuvuodessa keskustellakseen ajankohtaisista asioista, suunnitellakseen lukuvuosisuunnitelmaa ja arvioidakseen sen. Laatiessamme paikallista opetussuunnitelmaa pyrimme luomaan luonnollisen siirtymän varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen välille. Työn lähtökohtana ovat *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet*, *Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet* ja *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet*. Tavoitteena on, että nämä asiakirjat muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, jossa esikoulun suunnitelma toimii siltana, joka tukee lasten kehitystä ja oppimista varhaiskasvatuksesta koulun aloitukseen.

Lapset ja huoltajat osallistetaan prosessiin kyselyiden ja palautteen keräämisen kautta. Tämän lisäksi tehdään yhteistyötä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa sekä muiden asiaankuuluvien toimijoiden kanssa tarvittaessa, esimerkiksi lasten hyvinvointia ja tuen tarvetta koskevissa asioissa. Tavoitteena on varmistaa yhtenäinen pedagoginen linja ja hyvä tuki lasten kehitykselle ja oppimiselle.

Opetussuunnitelma julkaistaan ePerusteissa, ja tietoa annetaan huoltajille tapaamisissa sekä Wilman kautta.

Loviisalle on ominaista sen ainutlaatuiset tunnuspiirteet – kaksikielisyys, meren läheisyys ja elävä maaseutu. Me arvostamme kaksikielisyyden tuomaa rikkautta ja kulttuuria, jossa erilaisuutta arvostetaan. Ympäröivää luontoa käytetään resurssina opetuksessa, ja se antaa lapsille monipuolisia mahdollisuuksia kokemuksiin ja oppimiseen ulkona.

Esikoulu tekee yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa ja huomioi eri kylien erityispiirteet, mikä luo vahvan yhteyden lasten lähiympäristöön. Työskentelymme lähtökohtana on positiivinen pedagogiikka, ja käytämme ”Huomaa hyvä” -metodia vahvistaaksemme lasten itsetuntoa ja korostaaksemme heidän vahvuuksiaan.

Kulttuurikasvatus on tärkeä osa toimintaa. Kulttuuripolun kautta esikoululaiset pääsevät tutustumaan erilaisiin taidemuotoihin ja kulttuuriaktiviteetteihin, usein yhteistyössä kirjaston kanssa.

Loviisan kaupunki noudattaa lisäksi Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia, mikä tarkoittaa sitä, että lasten oikeudet ja osallisuus ovat keskeisiä kaikessa, mitä teemme.

2. Esiopetuksen periaatteet Loviisassa

2.1 Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Esiopetus on tärkeä jakso lapsen elämässä, ja tavoitteena on oppipolun sujuva jatkuminen varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen perusopetukseen, lapsen yksilöllisiin tarpeisiin perustuen.

Esiopetusryhmät on sijoitettu koulujen yhteyteen, ja koulujen rehtorit vastaavat esiopetuksesta. Esiopetus käsittää pääsääntöisesti yhden lukuvuoden ja sitä annetaan vähintään 700 tuntia. Se järjestetään niin, että lapsilla on myös mahdollisuus käyttää täydentäviä varhaiskasvatuksen palveluja, kuten aamu- ja iltapäivähoitoa. Kun näitä palveluja hyödynnetään, lapsen päivä jäsenellään kokonaisuudeksi, jossa sekä esiopetuksen että varhaiskasvatuksen tavoitteet huomioidaan. Lähtökohtana on aina luoda lapselle turvallinen ja toimiva päivä, johon kuuluu ohjausta ja mahdollisia tukitoimia.

Esiopetukseen osallistuvilla lapsilla on oikeus koulukuljetukseen perusopetuslain (32 § 1) sekä sivistyslautakunnan päätösten mukaisesti (KSL 20.3.2024 § 37)

Kevään aikana tulevilla esikoululaisilla on mahdollisuus tutustua esikouluun. Lapset vierailevat esikoulussa yhdessä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa ja pääsevät silloin tutkimaan tiloja, tapaamaan esiopetuksen henkilökuntaa ja kokeilemaan osia toiminnasta. Lisäksi järjestetään erityinen tutustumisilta lapsille ja huoltajille. Tässä tilaisuudessa perheet saavat nähdä esikoulun tilat ja tavata esiopetuksen henkilökuntaa, mikä vaikuttaa turvalliseen ja positiiviseen aloitukseen syksyllä.

Toimintavuoden alussa järjestetään huoltajatapaaminen, jossa esitellään Loviisan kaupungin esiopetussuunnitelma sekä toiminnan tarkoitus ja tavoitteet. Tapaamisessa käsitellään käytännön asioita, kuten esikoulun työaikoja, lapsen esiopetuksen suunnittelua ja arviointia, oppimisvalmiuksien kartoittamista, työtapoja ja pienryhmätoimintaa sekä ryhmä- ja lapsikohtaisen tuen järjestämistä.

2.2 Esiopetuksen tehtävä oppimispolulla

Esiopetus Loviisassa antaa jokaiselle lapselle turvallisen ja innostavan alun koulunkäynnille vahvistamalla lapsen kehitystä ja oppimista lapsen omien vahvuuksien ja mahdollisuuksien perusteella. Tavoitteenamme on vahvistaa lapsen kehitystä ja oppimista perustuen lapsen vahvuuksiin ja uteliaisuuteen. Luomme edellytykset sille, että lapsi kehittäisi tärkeitä taitoja, kuten keskittymistä, sinnikkyyttä, aloitekykyä ja vastuunottoa – painopisteen ollessa aina lapsen omassa kyvyssä onnistua.

Ennen koulun alkua panemme erityisesti painoa sosiaalisten ja sosioemotionaalisten taitojen edistämiseksi. Olemalla vaihtelevassa ja merkityksellisessä vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa lapsi saa mahdollisuuden kehittää itsetuntoa ja positiivista minäkuvaa, mikä on motivaation ja elinikäisen oppimisen perusta. Me näemme oppimisen prosessina, jossa lapsi saa tasolleen sopivia haasteita, kokee onnistumisen iloa ja luottaa omiin mahdollisuuksiinsa.

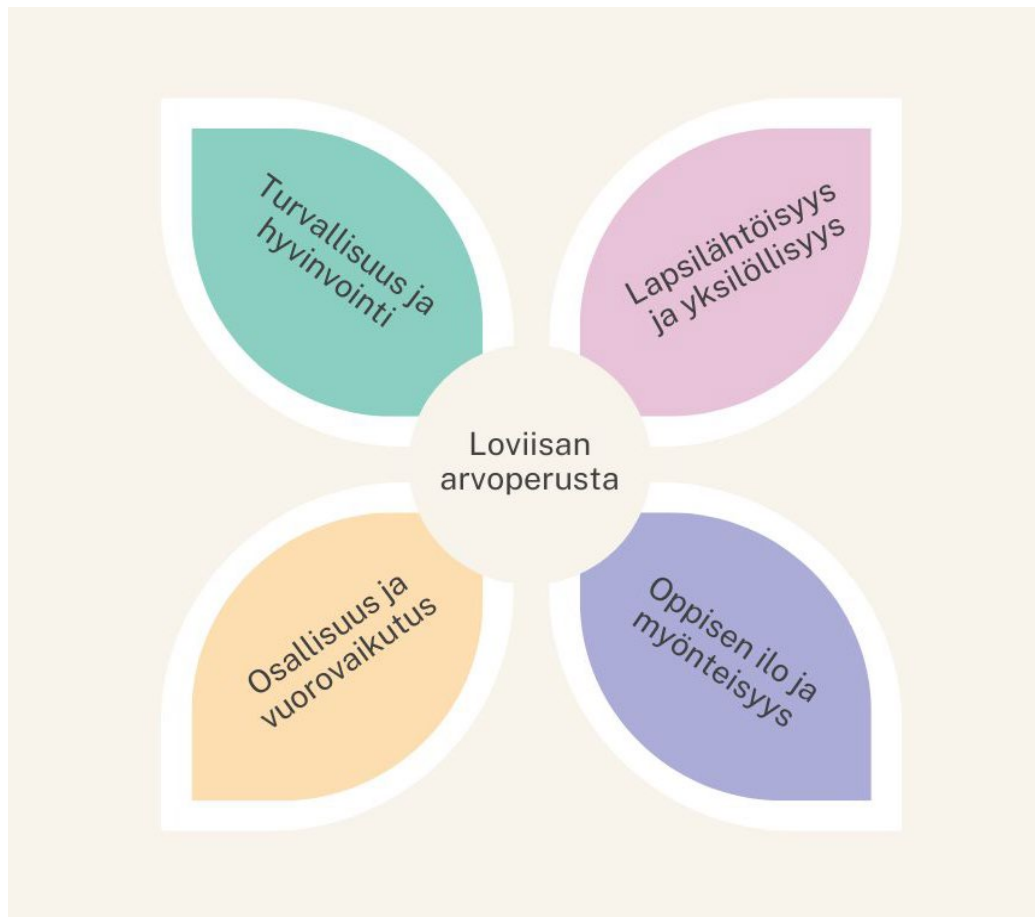
Esiopetus on tavoitteellista mutta joustavaa – lähtökohtana ovat lapsen tarpeet ja kiinnostuksenkohteet. Huoltajien osallisuus on arvokas resurssi, ja tekemällä läheistä yhteistyötä kodin kanssa voimme luoda kokonaisuuden, jossa lapsen yksilölliset vahvuudet ja tarpeet huomioidaan parhaiten.

2.3 Arvoperusta

Loviisassa näemme jokaisen lapsen osaavana ja uteliaana yksilönä, jolla on omat vahvuutensa ja mahdollisuutensa. Tehtävämme on luoda turvallinen ja innostava ympäristö, jossa lapsen halu oppia saa kasvaa. Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden lasten, aikuisten ja ympäristön kanssa, ja me otamme lähtökohdaksi aina lapsen aiemmat kokemukset ja taidot.

Painotamme lapsen omaa aktiivisuutta ja luottamusta kykyihinsä. Lapset oppivat parhaiten, kun he saavat tutkia, leikkiä, liikkua, luoda ja ilmaista ajatuksiaan ja tunteitaan. Monipuolisilla työskentelytavoilla ja kiinnostusta herättävien aiheiden avulla vahvistetaan lapsen osallistumista ja uteliaisuutta. Uudet taidot ja valmiudet liitetään lapsen arkeen ja kokemusmaailmaan, mikä tekee oppimisesta merkityksellistä ja motivoivaa.

Me kuuntelemme toiminnassamme lapsen ideoita ja mielipiteitä, käymme vuoropuhelua ja kannustamme lasta ottamaan toiset huomioon. Näemme ilon, positiiviset tunteet ja luovuuden tärkeinä kannustimina oppimiselle. Korostamalla lapsen vahvuuksia ja antamalla tilaa oma-aloitteisuudelle luomme edellytykset sille, että kukin lapsi kehittäisi omaa osaamistaan ja tuntisi ylpeyttä oppimisestaan.



- **Turvallisuus ja hyvinvointi**
Lapselle tarjotaan turvallinen, myönteinen ja kannustava ympäristö, jossa oppiminen ja kasvu voivat tapahtua rauhassa.
- **Lapsilähtöisyys ja yksilöllisyyden kunnioittaminen**
Jokainen lapsi nähdään osaavana ja ainutlaatuisena yksilönä, jonka vahvuudet, kokemukset ja kiinnostuksen kohteet ohjaavat toimintaa.
- **Osallisuus ja vuorovaikutus**
Lapsen ajatuksia kuunnellaan ja hänen osallisuuttaan vahvistetaan. Oppiminen rakentuu vuorovaikutuksessa muiden lasten, aikuisten ja ympäristön kanssa.
- **Oppimisen ilo ja myönteisyys**
Oppiminen perustuu uteliaisuuteen, leikkiin, luovuuteen ja onnistumisen kokemuksiin, jotka vahvistavat motivaatiota ja luottamusta omiin kykyihin.

2.4 Oppimiskäsitys

Loviisassa näemme jokaisen lapsen aktiivisena, osaavana ja uteliaana yksilönä, jolla on ainutlaatuiset vahvuudet ja mahdollisuudet. Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden lasten, aikuisten ja ympäristön kanssa, ja luomme edellytykset sille, että lapsi kehittyisi oma-aloitteisuuden ja omien kiinnostuksenkohteidensa kautta.

Näemme oppimisen kokonaisvaltaisena prosessina, jossa teot, tunteet, aistikokemukset, fyysiset kokemukset ja ajatukset vaikuttavat yhdessä. Lapsi oppii parhaiten saadessaan tutkia, leikkiä, liikkua, luoda ja ilmaista kokemuksiaan. Sen vuoksi tarjoamme päivittäin leikkiä sekä sisällä että ulkona, jokapäiväisiä liikunta-aktiviteetteja sekä ohjattuja liikuntatuokioita osana toimintaa. Joka viikko lapset saavat mahdollisuuden tutkia lähiympäristöään, mikä vahvistaa heidän löytämisen haluaan ja ympäristön ymmärtämistä. Lisäksi kannustamme lapsia ilmaisemaan itseään eri taidemuotojen avulla, mikä antaa heille mahdollisuuden kehittää luovuuttaan ja vuorovaikutustaitojaan.

Ottamalla lähtökohdaksi lapsen aikaisemmat kokemukset ja taidot teemme oppimisesta merkityksellistä ja sidomme sen lapsen arkeen.

Meidän tavoitteenamme on herättää lapsen oppimisen halu positiivisten kokemusten ja ilon kautta. Kuuntelemme lapsen ideoita ja mielipiteitä, käymme keskusteluja ja kannustamme lasta ottamaan toiset huomioon. Korostamalla lapsen vahvuuksia ja antamalla tilaa oma-aloitteisuudelle vahvistamme lapsen itseluottamusta ja osaamista – ja luomme turvallisen perustan oppimisen jatkumiselle.

Lapset ovat osallisia myös toiminnan arvioinnissa. Tämä tapahtuu ikätasolle ja ilmaisutavalle sopivalla tavalla, esimerkiksi piirtämällä, kertomalla, käyttämällä kuvia tai eleitä. Tällä tavalla saamme arvokasta tietoa siitä, miten lapset kokevat toiminnan, ja voimme kehittää sitä yhdessä heidän kanssaan.

2.5 Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa

Laaja-alainen osaaminen tarkoittaa sitä, että lapselle annetaan työkaluja elämään – taitoja, valmiuksia, arvoja ja tahtoa käyttää niitä erilaisissa tilanteissa. Esikoulussa tämä osaaminen punotaan kaikkeen, mitä teemme, ja se vahvistaa lapsen kehitystä yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Me luomme pohjan elinikäiselle oppimiselle ja kestäväälle elämäntavalle keskittyen sosiaalisiiin ja kulttuurisiin arvoihin. Työtapojemme, oppimisympäristöjemme ja lapsen hyvinvoinnista huolehtimisen kautta luomme edellytykset laaja-alaisen osaamisen kasvamiselle ja kehittymiselle.

Ajattelu ja oppiminen

Lapsen ajattelu ja oppimiskyky kehittyvät olemalla vuorovaikutuksessa toisten ryhmään kuuluvien lasten kanssa. Nämä taidot ovat perusta muiden taitojen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle.

Kun lasta kannustetaan ajattelemaan, on tärkeää, että aikuinen on läsnä, kuuntelee ja osoittaa aitoa kiinnostusta lapsen ajatuksia kohtaan. Keskusteluissa pyrimme saamaan

lapsen itse pohtimaan erilaisia näkökulmia valmiiden vastausten antamisen sijasta. Samalla, kun lapsen ajattelukyky kehittyy, myös hänen tapansa toimia ja ymmärtää muuttuu.

Lapsen muistia ja mielikuvitusta vahvistetaan lorujen, musiikin ja draaman avulla. Leikit, pelit ja ongelmanratkaisu- ja tutkimistehtävät antavat lapselle kokemuksia ja mahdollisuuksia kokea iloa oivaltamisesta ja uusien asioiden ymmärtämisestä. Monipuolinen liikunta ja havaintomotoriset harjoitukset tukevat lisäksi oppimista.

Kannustamme lasta kysymään kysymyksiä, kokeilemaan ja uskaltamaan tarttua myös haastaviin tehtäviin. Lapsi saa kokea onnistumisen iloa ja oppii samalla olemaan antamatta periksi vastoinkäymisille. Hän saa myös mahdollisuuden kannustaa toisia ja jakaa onnistumisiaan.

Työt dokumentoidaan, ja me keskustelemme yhdessä lapsen kanssa siitä, miten hän on onnistunut ja mitä hän on oppinut, mikä vahvistaa lapsen itsetuntemusta ja motivaatiota.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Kommunikointi, itseilmaisu ja muiden ymmärtäminen ovat perusedellytys hyvinvoinnille ja osallisuudelle monikulttuurisessa maailmassa. Näemme lapsen kielen ja kulttuurin tärkeänä perustana identiteetin kehittymiselle. Lasta kannustetaan olemaan oma itsensä ja arvostamaan sekä omia että muiden perinteitä ja tapoja. Tämän kautta lapsi oppii, että erilaisuus on voimavara ja että kunnioitus, ystävällisyys ja hyvä käytös ovat tärkeitä arvoja toisten kohtaamisessa.

Esiopetus tarjoaa lapselle turvallisia mahdollisuuksia harjoitella vuorovaikutustaitoja ja ilmaista itseään vertaisryhmässä ja lähiympäristön aikuisten kanssa. Ratkaisemme ongelmatilanteet yhdessä, ja lapsen aktiivista roolia painotetaan. Kannustamme lasta tutustumaan ja seurustelemaan erilaisten ihmisten kanssa ja osallistumaan yhteisiin aktiviteetteihin.

Toiminnassa huomioimme perinteet, kuten Lucianpäivän, ja järjestämme juhlia, joissa lapset saavat kokea yhteisöllisyyttä. Yhteistyötä vaativat leikit ja aktiviteetit antavat lapselle mahdollisuuden harjoitella sosiaalisia taitoja ja toimimista erilaisissa tilanteissa. Lapset saavat myös kulttuurikokemuksia teatteri- ja konserttavierailujen kautta, ja tutkimme yhdessä lähiympäristöä ja sen kulttuurista moninaisuutta.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Itsestä huolehtiminen, terveyden ja turvallisuuden vaaliminen sekä tekniikan käyttö arjessa ovat tärkeitä taitoja hyvinvoinnin ja kestäväen elämäntavan kehittämisen kannalta.

Esiopetuksessa Loviisassa lapsi saa mahdollisuuden kehittää vastuunottoa – itsestään, muista, tavaroistaan ja yhteisestä ympäristöstä – omien edellytystensä mukaisesti. Keskustelemme lapsen arkirytmistä ja ruokailujen ja levon merkityksestä sekä opetuksessa että yhdessä huoltajien kanssa. Panemme erityistä painoa monipuoliselle ja riittävälle liikunnalle oppimisen ja hyvinvoinnin pohjana. Samalla keskustelemme tekijöistä, jotka vaikuttavat terveyteen positiivisesti ja negatiivisesti, ja lapsi pääsee oppimaan, miten liikenteessä liikutaan turvallisesti.

Korostamme itsenäisyyttä ja aloitekykyä. Lasta kannustetaan yrittämään itse, uskaltamaan kokeilla ja pyytämään apua tarvittaessa. Aikuisen rooli on ohjata ja tukea lasta näissä yrityksissä niin, että lapsi luottaa omiin kykyihinsä ja tuntee onnistumisen iloa.

Monilukutaito

Monilukutaito tarkoittaa taitoa tulkita, ymmärtää ja luoda erityyppisiä viestejä. Se käsittää useita lukutaidon muotoja, kuten peruslukutaito, numeerinen ymmärrys, kuvanlukutaito ja medialukutaito. Monilukutaidon avulla tulkitsemme ympäröivää maailmaa ja kehitämme kykyämme kommunikoida erilaisissa tilanteissa.

Monilukutaidon kehitys alkaa jo varhaislapsuudessa ja jatkuu koko elämän ajan. Loviisan esiopetuksessa tuemme tätä kehitystä läheisessä yhteistyössä huoltajien kanssa. Korostamme aikuisen roolia esikuvana, jotta lapsi voi kehittää monipuolista lukutaitoa askel kerrallaan.

Lapsi tarvitsee runsaan ja inspiroivan tekstiympäristön, lasten luomaa kulttuuria ja pääsyn lapsille sopiviin kulttuurisiin palveluihin – esimerkiksi elokuviin, leikkiloruihin, musiikkiin ja muihin luoviiin ilmaisumuotoihin. Näiden kokemusten kautta lapsi saa mahdollisuuden tutkia, luoda ja vahvistaa monilukutaitoaan ilontäyteisellä tavalla.

Digitaalinen osaaminen

Digitaalinen osaaminen on tärkeä kansalaistaito, ja esiopetuksessa lapsi saa mahdollisuuden tutustua erilaisiin digitaalisiin välineisiin, palveluihin ja peleihin turvallisesti ja pedagogisesti. Loviisassa käytämme vain kaupungin hyväksytyjä digipalveluja. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään tukemaan lapsen vuorovaikutustaitoja, oppimista sekä alkavaa luku- ja kirjoituskehitystä.

Loviisan digioppipolku on pedagoginen tuki, joka edistää digitaitoja opetuksessa. Se antaa esiopettajalle rakenteen digityökalujen sisällyttämiseen ja selittää, mitä digitaitoja lasten tulee omaksua opetussuunnitelman mukaan. Digityökalut toimivat apuvälineenä toiminnassa ja tukena lapsen yksilöllisille tarpeille, mutta eivät koskaan korvaa inhimillistä vuorovaikutusta, läheisyyttä ja sensitiivisyyttä, jotka ovat oppimisen ja kehityksen perusta.

Osallistuminen ja vaikuttaminen

Lapsilla on oikeus tulla kuulluiksi ja olla osallisia omaan elämään vaikuttavissa asioissa. Loviisan esiopetuksessa tuemme lapsen osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Jotta lapsi ymmärtäisi yhteisten sääntöjen merkityksen, hän saa itse olla mukana muodostamassa esikoulun sääntöjä ja ottaa vastuuta yhteisistä asioista.

Toimintaa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhteistyössä lapsen, esiopetus-henkilökunnan ja huoltajien kanssa. Olemme avoimia lapselta tuleville ideoille, mikä tarkoittaa, että aikuisen täytyy olla joustava suunnittelussaan. Toiminta voi sisältää hankkeita, jotka perustuvat lasten mielenkiinnonkohteisiin ja toiveisiin ja joissa lapsille annetaan mahdollisuus osallistua. Hankkeita käytetään tapana syventää oppimista ja luoda yhteyksiä, mutta ne eivät ole aina ainoa työtapana. Aikuisella on kokonaisvastuu johtamisesta, järjestyksen luomisesta ja sen varmistamisesta, että toiminta on monipuolista ja stimuloivaa.



3 Esiopetuksen toimintakulttuuri

Loviisassa esiopetuksen toimintakulttuuri rakentuu turvallisesta, yhdenvertaisesta ja osallisuutta vahvistavasta arjesta. Toimintaa suunnitellaan ja kehitetään niin, että jokainen lapsi tulee kohdatuksi yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Lapsen osallistuminen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin on keskeinen osa toimintatapaa. Yhteistyö huoltajien ja monialaisen verkoston kanssa tukee lapsen hyvinvointia ja varmistaa sujuvat nivelvaiheet varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja koulun välillä.

3.1 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Koulun rehtori vastaa siitä, että esiopetuksen toimintakulttuuria arvioidaan ja kehitetään asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Esiopetuksen rakenteita ja järjestelyjä koskevissa päätöksissä huomioidaan pedagogiset tavoitteet, selkeät prosessit ja yhdenvertaiset oppimismahdollisuudet.

Esiopettaja johtaa luokkansa pedagogista toimintaa ja vastaa siitä, että opetusta suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan tavoitteiden mukaisesti. Hän hyödyntää monipuolisia oppimisympäristöjä, joustavia rakenteita ja pienryhmätoimintaa sekä tarvittaessa muiden asiantuntijoiden tukea. Arjen rutiinit – siirtymät, ruokailut, lepoaikat ja ulkoilu – suunnitellaan pedagogisesti tarkoituksenmukaisiksi ja lasten hyvinvointia tukeviksi.

Esiopetuksen toimintakulttuuria arvioidaan säännöllisesti yhteistyössä henkilöstön, lasten, huoltajien ja eri yhteistyötahojen kanssa. Arviointi on jatkuvaa ja systemaattista, tavoitteena kehittää opetusta, rakenteita ja oppimisympäristöjä lasten tarpeita vastaaviksi.

Loviisassa arvioinnin keskeisiä rakenteita ovat:

- Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma
- Luokkakokoon pedagoginen suunnittelu ja dokumentointi
- Toiminnan ja lasten havainnointi
- Esiopettajan pedagoginen johtajuus ja tiimivastuut
- Huoltajayhteistyön rakenteet: keskustelut, kyselyt ja avoin palaute
- Monialainen yhteistyö ja tukitoimien arviointi

Arvioinnin tuloksia hyödynnetään opetuksen, työtapojen, oppimisympäristöjen ja yhteistyörakenteiden kehittämisessä, jotta esiopetus pysyy laadukkaana ja yhtenäisenä.

3.1.1 Toimintaa ohjaavat periaatteet Loviisassa

Kaikille yhteinen esiopetus

Esiopetus on yhdenvertaista ja saavutettavaa kaikille lapsille. Jokainen lapsi saa toimia ainutlaatuisena yksilönä ja yhteisön jäsenenä. Hänelle tarjotaan sopivia haasteita ja turvataan tarvittava kasvu-, oppimis- ja hyvinvointituki. Lapsia ohjataan ottamaan muut huomioon ja kunnioittamaan erilaisuutta.

Oppimisen ilo

Lapsia rohkaistaan kokeilemaan, yrittämään ja erehtymään. Heitä kannustetaan oppimaan omaan tahtiinsa ja kokemaan onnistumisen elämyksiä. Myönteinen palaute ja kannustava ilmapiiri vahvistavat motivaatiota ja uteliaisuutta.

Lapsi osallisena ja oman elämänsä toimijana

Lasten mielipiteet ja ideat ovat osa toiminnan suunnittelua, toteutusta ja arviointia. Lapsia ohjataan ottamaan vastuuta arjen tilanteissa ja toimimaan aktiivisina toimijoina. Osallisuus vahvistaa minäpystyvyyttä ja hyvinvointia.

Hyvinvointi ja turvallinen arki

Toimintaa ohjaavat avoin vuorovaikutus, keskinäinen kunnioitus, huolenpito ja välittäminen. Arjessa harjoitellaan terveitä elämäntapoja sekä turvallista toimintaa kaikissa oppimisympäristöissä. Lapsia opetetaan huomioimaan sekä oma että ympäristön hyvinvointi.

Loviisassa toimintakulttuuri ohjaa esiopetusta kohti lapsilähtöistä, osallistavaa ja myönteiseen kasvuun kannustavaa arkea. Pedagogiset ratkaisut, oppimisympäristöjen kehittäminen sekä yhteistyö huoltajien ja eri toimijoiden kanssa muodostavat kokonaisuuden, joka tukee jokaisen lapsen oppimista ja hyvinvointia.



3.2 Kurinpidolliset keinot ja turvaamistoimenpiteet esiopetuksessa

Loviisassa kurinpidolliset käytännöt ja turvaamistoimenpiteet perustuvat ennaltaehkäisyyn, selkeisiin toimintatapoihin ja turvallisen oppimisympäristön varmistamiseen. Toiminnassa noudatetaan Loviisan opiskeluhoitosuunnitelmaa, jossa kuvataan kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisy sekä toimintamallit tilanteiden ratkaisemiseksi.

Esiopetuksessa harjoitellaan taitoja, jotka tukevat turvallista ja toisia kunnioittavaa yhteisöä. Toiminnan keskeisiä sisältöjä ovat:

- yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
- kiusaamisen, syrjinnän, väkivallan ja häirinnän ehkäisy
- kaveritaidot, sosiaaliset taidot ja tunnetaidot
- kehotunnekasvatus ja koskemattomuuden kunnioittaminen
- työskentelytaidot ja työrauha
- turvallisuustaidot
- oppimisympäristöstä huolehtiminen.

Toimintatapoja ja sääntöjä käsitellään yhdessä lasten ja huoltajien kanssa. Lapselle tehdään näkyväksi, mitä käyttäytymistä eri tilanteissa odotetaan, ja hänellä on oikeus saada johdonmukaista ohjausta ja aikaa harjoitella taitojaan.

Pedagoginen ohjaus ja kanssasäätely

Jos lapsi häiritsee opetusta, rikkoo sääntöjä tai vahingoittaa omaisuutta, tilannetta ohjataan ensin rauhallisesti keskustellen. Henkilöstö tukee lasta kanssasäätelyn keinoin: tarkkaavuutta suunnataan uudelleen, työskentelytapaa tai -paikkaa muokataan ja tunteita sekä vaihtoehtoisia toimintatapoja sanoitetaan yhdessä.

Jos työskentely ei onnistu ryhmässä, aikuinen siirtyy lapsen kanssa toiseen tilaan rauhoittumaan. Lasta ei jätetä yksin. Tilasta poistaminen ei ole rangaistus, vaan keino palauttaa työrauha ja antaa lapselle mahdollisuus koota itsensä. Rauhoittumisen jälkeen keskustellaan lyhyesti siitä, mitä tapahtui ja millaisia muita ratkaisuja olisi voinut käyttää. Lapselle annetaan konkreettisia työkaluja vastaavia tilanteita varten.

Tarvittaessa lasta pyydetään aikuisen tuella korjaamaan aiheuttamansa jäljet. Huoltajille kerrotaan merkittävistä tilanteista ja niiden käsittelystä. Toistuvissa tilanteissa arvioidaan opiskeluhuollon tarve. Mahdolliset vahingot käsitellään vahingonkorvauslain ja opetushallinnon ohjeiden mukaisesti.

Turvaamistoimenpiteet

Henkilöstöllä on oikeus tarkistaa lapsen mukana olevat tavarat, jos on perusteltua syytä epäillä niiden vaarantavan turvallisuutta. Vaaralliset esineet otetaan haltuun ja luovutetaan huoltajalle tai tarvittaessa poliisille. Lapselle kerrotaan toimenpiteen syy ja sen tarkoitus.

Fyysisen rajoittamisen periaatteet

Loviisassa noudatetaan Opetushallituksen linjauksia fyysisestä rajoittamisesta esiopetuksessa. Ennaltaehkäisy on ensisijainen keino: toiminnan, ympäristön ja ryhmien suunnittelu sekä vuorovaikutuksen ohjaaminen ehkäisevät haastavia tilanteita. Fyysiseen rajoittamiseen turvaudutaan vain viimekätisesti ja lyhytaikaisesti, jos lapsi on välittömässä vaarassa itselleen tai jos lapsen toiminta muodostaa vakavan ja välittömän uhan muille luokassa oleville lapsille tai henkilöstölle. Tilanteesta tehdään kirjallinen ilmoitus (WPro Turvallisuusilmoitukset), joka käsitellään henkilöstön sekä lapsen ja huoltajien kanssa. Rehtori saa tiedon tilanteesta seuranta varten.

3.3 Oppimisympäristöt esiopetuksessa

Esiopetukseen osallistuvalla lapsella on oikeus turvalliseen, esteettömään ja oppimista tukevaan oppimisympäristöön. Loviisassa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja, paikkoja, välineitä, yhteisöjä ja toimintakäytänteitä, jotka tukevat lasten kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti

monimuotoisia ja joustavia kokonaisuuksia, jotka mahdollistavat leikin, luovat ratkaisut, liikkumisen, tutkimisen sekä asioiden monipuolisen tarkastelun lasten tarpeista ja kiinnostuksen kohteista käsin.

Oppimisympäristöjen suunnittelun lähtökohtana on lapsen luontainen halu liikkua, tutkia ja kokeilla. Niitä muokataan, mukautetaan ja laajennetaan lasten yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Tämä näkyy esimerkiksi joustavina opetusjärjestelyinä, pienryhmätoimintana, yhteistoiminnallisina työtapoina sekä erilaisten tilojen ja materiaalien monipuolisena hyödyntämisenä. Tavoitteena on ympäristö, joka on selkeä, helposti saavutettava, toimintaan houkutteleva, viihtyisä ja terveellinen. Riittävä, ammattitaitoinen henkilökunta on keskeinen edellytys turvallisen oppimisympäristön toteutumiselle.

Lapsen aito kohtaaminen, hänen vahvuuksiensa tunnistaminen ja tunnetaitojen tukeminen ovat osa Loviisan positiivista ja lapsikeskeistä pedagogiikkaa. Rakentava ja toista arvostava vuorovaikutus vahvistaa lapsen myönteistä käsitystä itsestään oppijana ja tukee kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Loviisan esiopetuksessa oppimisympäristöjen suunnittelussa huomioidaan kestävän elämäntavan periaatteet. Luontoarvot, kulttuurinen moninaisuus, yhteisöllisyys ja lapsen ainutlaatuisuus näkyvät arjen toiminnassa. Loviisan ympäristö — meri, metsät, maaseutu ja kulttuurihistorialliset kohteet — tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia luonto- ja retkeilypedagogiikkaan.

3.3.1 Oppimisympäristön arviointi ja kehittäminen

Loviisassa oppimisympäristöjen arviointi ja kehittäminen ovat jatkuvaa, suunnitelmallista toimintaa, jossa toiminnan lähtökohtana ovat lasten tarpeet ja hyvinvointi. Lapset ja henkilöstö osallistuvat ympäristöjen suunnitteluun ja arviointiin, ja opettajat tarkastelevat säännöllisesti pedagogisia ratkaisujaan sekä päivittävät toimintatapojaan lasten ja ryhmän tarpeiden perusteella. Arviointi perustuu arjen havainnointiin, yhteisiin keskusteluihin, huoltajilta saatavaan palautteeseen ja henkilöstön itsearviointiin.

Arvioinnissa korostuvat ympäristöjen joustavuus, turvallisuus ja pedagoginen tarkoituksenmukaisuus. Myös yhteistyökäytäntöjen toimivuutta tarkastellaan osana kokonaisuutta. Huoltajien ja yhteistyötahojen — kuten hyvinvointialueen ammattilaisten — kanssa tehtävää yhteistyötä arvioidaan tiedonkulun sujuvuuden, yhteisten tavoitteiden selkeyden ja tukitoimien toteutumisen näkökulmasta. Arvioinnin tuloksia hyödynnetään oppimisympäristöjen ja pedagogiikan kehittämisessä, jotta ne tukevat kokonaisvaltaisesti esiopetuksen laatua sekä lasten hyvinvointia ja oppimista.

3.4 Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa

Loviisassa yhteistyön tavoitteena on varmistaa, että varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus muodostavat johdonmukaisen, lapsen kasvua ja oppimista tukevan jatkumon. Suunnitelmallinen, avoin ja säännöllisesti arvioitu yhteistyö edistää esiopetuksen laatua, vahvistaa lasten hyvinvointia ja tukee huoltajien osallisuutta. Monialainen yhteistyö eri sidosryhmien kanssa – kuten varhaiskasvatuksen, koulun, neuvolan sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalveluiden kanssa – mahdollistaa lapsen tuen tarpeiden tunnistamisen ja henkilökohtaisten tavoitteiden asettamisen erityisesti nivelvaiheissa.

3.4.1 Henkilöstön välinen yhteistyö esiopetuksessa

Esiopetuksen henkilöstön keskinäinen yhteistyö on välttämätöntä opetuksen laadun ja työyhteisön hyvinvoinnin kannalta. Aikuisten välinen avoin vuorovaikutus ja yhteinen toimijuus tarjoavat lapsille mallin rakentavasta yhteistyöstä. Esiopetuksessa hyödynnetään monipuolisia henkilöstön yhteistyömuotoja ja pienryhmäjärjestelyjä, jotta resurssit voidaan kohdentaa joustavasti lasten tarpeiden mukaan.

3.4.2 Yhteistyö eri tahojen kanssa

Loviisassa esiopetus tekee aktiivista yhteistyötä useiden lähiympäristön toimijoiden kanssa. Yhteistyön avulla rikastetaan oppimisympäristöjä ja laajennetaan lasten kokemuksia.

Keskeisiä yhteistyötahoja ovat muun muassa:

- varhaiskasvatus ja perusopetus (täydentävä varhaiskasvatus, tiedonsiirto)
- hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvelut (lasten terapiat, muu kuntoutus)
- kirjasto, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi (Kulttuuripolku, EskariJippo)
- seurakunta (vierailut)
- eri järjestöt ja kulttuuritoimijat (vierailut).

Yhteistyömuodot kirjataan tarkemmin lukuvuosisuunnitelmaan.

3.4.3 Yhteistyö huoltajien kanssa

Huoltajat ovat ensisijaisia lapsensa kasvattajia, ja esiopetuksen tehtävänä on tukea heitä tässä työssä. Yhteistyön perustana on avoin, kunnioittava ja luottamuksellinen vuorovaikutus, jonka myötä lapsi kokee olonsa turvalliseksi. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on monimuotoista ja jatkuvaa.

Loviisassa käytössä olevia yhteistyömuotoja ovat muun muassa:

- päivittäiset keskusteluhetket
- vanhempainillat
- Wilman viestintä
- tavoite- ja arviointikeskustelut
- kyselyt
- tutustumispäivät ja avoimet ovet
- juhlat, teemaillat, retket ja yhteiset tapahtumat.

Jokaiselle lapselle laaditaan syksyllä huoltajien kanssa yhteistyössä yksilöllinen esiopetussuunnitelma, johon kirjataan kasvun ja oppimisen tavoitteet. Keväällä tarjotaan mahdollisuutta arviointikeskusteluun, jossa tarkastellaan tavoitteiden toteutumista ja kulunutta esiopetusvuotta kokonaisuutena.

3.4.5 Käytännöt yhteistyöstä siirtymävaiheissa

A) Siirtyminen varhaiskasvatuksesta esiopetukseen:

- Lapset tutustuvat esiopetuksen tiloihin ja henkilöstöön vierailujen, yhteisten tapahtumien ja toiminnallisten hetkien kautta.
- Huoltajille järjestetään vanhempainilta tai muu tilaisuus, jossa esitellään esiopetuksen käytäntöjä, tiloja ja henkilöstöä.
- Siirtymävaiheessa pidetään siirtopalaveri, jossa varmistetaan opetuksen, tuen ja opiskeluhuollon kannalta olennainen tiedonsiirto.

B) Siirtyminen esiopetuksesta kouluun:

- Lapset tutustuvat tulevan koulun tiloihin ja henkilökuntaan vierailujen, yhteisten oppituntien ja tapahtumien kautta.
- Tiedotetaan huoltajia koulun aloittamiseen liittyvistä käytännöistä.
- Siirtymävaiheessa pidetään siirtopalaveri, jossa varmistetaan opetuksen, tuen ja opiskeluhuollon kannalta olennainen tiedonsiirto.

4 Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet

Loviisassa esiopetuksen toteuttaminen perustuu tavoitteelliseen, lapsilähtöiseen ja pedagogisesti suunniteltuun toimintaan. Opetus, työtavat ja oppimisympäristöt muodostavat kokonaisuuden, joka tukee lasten hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta.

Toimintaa kehitetään arvioinnin ja palautteen avulla, ja oppimiskokonaisuudet rakentuvat joustavasti lasten kiinnostusten, tarpeiden ja arjen tilanteiden pohjalta.

4.1 Monipuoliset työtavat

Loviisassa oppiminen perustuu lasten aktiiviseen toimintaan ja kokemukselliseen työskentelyyn. Lapsi oppii parhaiten tekemällä, tutkimalla ja kokeilemalla sekä käyttämällä mielikuvitustaan ja erilaisia ilmaisun tapoja. Työtapojen valintaa ohjaavat esiopetuksen tavoitteet sekä lasten yksilölliset tarpeet, vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Toiminnalliset, luovat ja osallistavat menetelmät sekä digitaaliset välineet tarjoavat lapsille luonnollisia tapoja oppia ja ilmaista itseään.

Loviisassa työtapojen suunnittelussa hyödynnetään myös kunnallisia ja valtakunnallisia pedagogisia rakenteita, kuten Huomaa hyvä -positiivisen pedagogiikan periaatteita, Kulttuuripolkua, Lukupolkua, Liikkuvaa koulua, Digipolkua ja KiVa-koulun toimintamalleja. Näiden avulla vahvistetaan hyvinvointia, osallisuutta, kielellistä ja kulttuurista osaamista, liikunnallisuutta ja turvallista vuorovaikutusta.

Henkilöstö ohjaa lapsia kokeilemaan erilaisia työskentelytapoja pienryhmissä, koko ryhmän tilanteissa ja itsenäisesti. Tarkoituksena on rohkaista lapsia kyselemään, havainnoimaan, ihmettelemään ja ratkaisemaan ongelmia yhdessä. Myönteinen, kannustava ilmapiiri ja onnistumisen kokemukset vahvistavat lapsen itsetuntoa ja motivaatiota oppia.

Työtapojen kehittäminen perustuu henkilöstön jatkuvaan itsearviointiin sekä lapsilta ja huoltajilta saatuun palautteeseen. Arviointia tehdään arjen havainnoinnin, keskustelujen, tavoite- ja arviointikeskustelujen sekä kyselyjen avulla. Palautteen avulla tarkastellaan, kuinka hyvin käytetyt menetelmät tukevat lasten oppimista, hyvinvointia ja osallisuutta. Sen perusteella toimintaa, oppimisympäristöjä ja menetelmiä muokataan, jotta esiopetus vastaa mahdollisimman hyvin lapsiryhmän tarpeisiin ja tukee esiopetuksen laatua kokonaisvaltaisesti.

4.2 Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena

Arviointiin liittyvän tiedon siirto

Lapsen siirtyessä kouluun tai vaihtaessa esiopetuspaikkaa arviointia koskeva tieto siirtyy suunnitelmallisesti ja turvallisesti. Keväisin toteutettavassa tiedonsiirrossa hyödynnetään lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaa (LEOPS), johon on koottu seuranta- ja arviointitietoa lapsen oppimisesta, vahvuuksista ja tuen tarpeista. Tieto siirretään tulevalle luokanopettajalle tai uuteen esiopetusyksikköön. Tiedonsiirron

tavoitteena on turvata lapselle sujuva ja turvallinen koulupolun jatkumo sekä varmistaa tuen ja pedagogisten ratkaisujen jatkuminen katkeamattomasti.

Arviointitiedon käyttö toiminnan kehittämisessä

Esiopetuksessa arviointi on jatkuvaa ja sen avulla suunnitellaan, kehitetään ja ylläpidetään opetuksen laatua. Henkilöstö tekee säännöllistä itsearviointia niin arjen pedagogiikassa kuin projektien ja teemojen päätteeksi. Lapsilta ja huoltajilta saatu palaute kerätään keskusteluissa, arviointikeskusteluissa ja kyselyissä, ja sitä hyödynnetään esiopetuksen toimintatapojen, oppimisympäristöjen ja pedagogisten ratkaisujen kehittämisessä. Palautteen avulla tarkastellaan, miten hyvin toiminta tukee lasten hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta, ja tehdään tarvittavia muutoksia esiopetuksen laadun vahvistamiseksi.

Osallistumistodistus

Lukuvuoden päätteeksi lapselle annetaan esiopetuksen osallistumistodistus. Se on tiivistetty kooste esiopetusvuoden sisällöistä ja lapsen osallistumisesta. Todistuksen tulostaa rehtori ja sen allekirjoittaa lapsen esiopettaja. Todistus toimii virallisena merkintänä esiopetukseen osallistumisesta lapsen siirtyessä kouluun.

4.3 Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

Esiopetus on luonteeltaan eheytettyä opetusta, joka muodostuu eri laajuisista ja eri tavoin toteutetuista oppimiskokonaisuuksista, ja opetukselle asetetaan yhteiset tavoitteet. Oppimiskokonaisuuksien kesto ja toteutustapa vaihtelevat valitun aihepiirin, tilanteen ja lasten oppimisen etenemisen mukaan.

Loviisassa oppimisen alueita toteutetaan muun muassa seuraavien käytäntöjen ja kokonaisuuksien kautta:

Kielten rikas maailma

- Kielipolku, Lukeva Lokakuu
- kirjastovierailut ja kirjaston palveluiden hyödyntäminen
- kaksikielisen kunnan kulttuuri ja kielet
- Kulttuuripolku
- kielitietoinen oppimisympäristö
- Ekapeli ja muut tarkoituksenmukaiset digitaaliset sovellukset

Ilmaisun monet muodot

- Kulttuuripolku

- lasten omat esitykset ja tuotokset
- konserteissa ja teatteriesityksissä käyminen sekä esitysten toteuttaminen itse

Minä ja meidän yhteisömme

- kaksikielisen kunnan juhlapyhät ja juhlaperinteet
- Loviisan kaupungin kulttuuriperintöön tutustuminen
- lasten oikeuksien päivän vietto
- Kodin ja koulun päivä
- erilaiset vierailut ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa
- Huomaa hyvä ja positiivinen pedagogiikka
- seurakuntavierailut ja tutustuminen lapsiryhmän erilaisiin katsomuksiin lapsille sopivalla tavalla

Tutkin ja toimin ympäristössäni

- lähiympäristön hyödyntäminen tutkimisen ja leikin ympäristönä
- Lukimat-kartoitus oppimisvalmiuksien tukena
- Digipolku
- Liikkuva koulu -toimintamallit

Kasvan, liikun ja kehityn

- Liikkuva koulu
- EskariJippo
- vierailut uimahalliin
- säännöllinen ja monipuolinen liikkuminen erilaisissa lähiympäristöissä kaikkina vuodenaikoina
- liikennekasvatuspäivät ja turvallisen liikkumisen harjoittelu

4.4 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä tarkentavia kysymyksiä

Esiopetuksen yhteiset tavoitteet ohjaavat toimintaa, mutta jokaisen lapsen kielellinen ja kulttuurinen tausta huomioidaan suunnittelussa ja arjen toteutuksessa. Esiopetuksen tavoitteena on vahvistaa lapsen kieli- ja kulttuuri-identiteettiä sekä lisätä ymmärrystä ja kunnioitusta erilaisista kielistä ja kulttuureista kohtaan. Loviisassa kielirikkaus – suomen ja ruotsin kielet – huomioidaan tukemalla koulukieltä tavallista enemmän.

Vieraskielisten ja monikielisten lasten suomen kielen kehitystä tuetaan suunnitelmallisesti sekä ohjatuissa tilanteissa että osana päivän luonnollisia vuorovaikutustilanteita. Tarvittaessa lapsille järjestetään S2-opetusta pienryhmissä tai yksilöllisesti, lapsen tasolle sopivin menetelmin. Opetuksessa painottuvat lapsilähtöisyys, toiminnallisuus ja leikki sekä selkeän, ymmärrettävän kielen käyttö kaikissa tilanteissa.

Kulttuurinen moninaisuus nähdään Loviisassa voimavarana. Henkilöstö tunnistaa lasten oikeuden omaan kieleen, kulttuuriin, katsomukseen ja identiteettiin sekä työskentelee niin, että erilaiset ajattelu- ja toimintatavat tulevat näkyviksi ja niistä voidaan keskustella kunnioittavasti. Kodin ja esiopetuksen yhteistyö on tärkeä osa kielitaidon ja identiteetin rakentumista. Kielelliset lähtökohdat huomioidaan lapsen siirtyessä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen kouluun.

5 Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki

Loviisassa oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki perustuu varhaiseen tunnistamiseen, joustaviin pedagogisiin ratkaisuihin ja suunnitelmalliseen yhteistyöhön. Tuki on turvata jokaiselle lapselle yhdenvertainen mahdollisuus osallistua esiopetukseen ja edetä omien edellytystensä mukaisesti turvallisessa ja kannustavassa oppimisympäristössä. Tuki on oikea-aikaista, suunnitelmallista ja lapsen tarpeisiin vastaavaa koko esiopetusvuoden ajan sekä varmistaa sujuvat siirtymät nivelvaiheissa.

5.1 Paikalliset käytännöt ja vastuut tuen järjestämisessä

Loviisassa esiopettajat yhdessä muun henkilökunnan kanssa vastaavat tuen käytännön toteutuksesta. Esiopettajalla on vastuu oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Tuki annetaan lapselle omassa esi- ja alkuopetusryhmässä joustavin järjestelyin.

Koulun erityisopettajat vastaavat erityisopetuksesta esiopetuksessa. Erityisopettajan tehtäviin kuuluu oppimisen kartoituksia, lasten tuen suunnittelua ja mahdollisuuksien mukaan osallistuminen tuen palavereihin.

Rehtori vastaa siitä, että tukitoimet, niiden resursointi, rakenteelliset ratkaisut, vastuut ja järjestelyt kirjataan tarkoituksenmukaisesti esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmaan ja että tukitoimia toteutetaan suunnitelmallisesti. Suunnitelman toteuttamista seurataan lukuvuoden aikana ja arvioidaan lukuvuoden päätteeksi.

Mikäli lapsi käyttää esiopetuksen lisäksi täydentävää varhaiskasvatuspalvelua, esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen henkilöstö tekee yhteistyötä lapsen oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen kanssa.

5.2 Lukuvuosisuunnitelma tuen toteuttamisen välineenä

Esiopetuksen lukuvuosisuunnitelman laatimisesta vastaa rehtori. Suunnitelman kirjaamisesta Wilmaan vastaavat esiopettajat syyskuun loppuun mennessä. Edellisen lukuvuosisuunnitelman arviointi tehdään toukokuussa ja merkitään valmiiksi elokuussa.

Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan ennakoivasti ryhmäkohtaiset tuen muodot ja käytettävissä oleva resurssi:

- Opettajan antama yleinen tukiopeus (joustavat pienryhmät, toiminnan sisällöt ja tavoitteet)
- Opettajan antama opetuskielen tukiopeus (joustavat pienryhmät, toiminnan sisällöt ja tavoitteet)
- Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä (samanaikais- ja yhteisopetuksen toimintamallien sisällöt ja tavoitteet)
- Erityisopettajan konsultaation käytännöt

Ryhmän esiopettajat ja erityisopettajat ovat yhdessä rehtorin kanssa vastuussa tuen resursoinnin jatkuvasta arvioinnista lukuvuoden aikana.

5.3 Siirtymät ja tiedonsiirto

Siirtymävaiheissa varhaiskasvatuksesta esiopetukseen sekä esiopetuksesta alkuopetukseen korostuu lapsen oppimisen, hyvinvoinnin ja tuen jatkuvuuden turvaaminen. Loviisassa siirtymiä tuetaan suunnitelmallisella ja yhteistyöhön perustuvalla tiedonsiirrolla, jossa huomioidaan sekä ryhmän että yksittäisen lapsen näkökulma. Tavoitteena on varmistaa sujuva koulupolun jatkumo sekä riittävä tieto lapsen oppimisen ja tuen tarpeista opetuksen järjestämisen tueksi.

5.3.1 Siirtyminen varhaiskasvatuksesta esiopetukseen

Lapsen siirtyessä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelma toimitetaan rehtorin kautta esiopettajalle viimeistään toukokuun loppuun mennessä.

Ryhmäkohtainen tiedonsiirto:

- Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen maaliskuussa
 - o koollekutsuja: varhaiskasvatuksen erityisopettaja
 - o osallistujat: vastaanottavan koulun rehtori, esiopettajat, varhaiskasvatuksen opettaja ja mahdollisuuksien mukaan esiopetuksesta vastaavat erityisopettajat

Lapsikohtainen tiedonsiirto (varhaiskasvatuksessa tehostettua ja erityistä tukea saavat):

- Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen maaliskuussa
 - o koollekutsuja: varhaiskasvatuksen erityisopettaja
 - o osallistujat: huoltaja/t, varhaiskasvatuksen opettaja, esiopettaja, esiopetuksesta vastaava erityisopettaja, mahdollisuuksien mukaan esiopetuksen koulunkäynninohjaaja (jos tiedossa) ja tarvittaessa muut asiantuntijat

5.3.2 Siirtyminen esiopetuksesta alkuopetukseen

Siirtyminen esiopetuksesta alkuopetukseen on Loviisassa suunnitelmallinen ja yhteistyöhön perustuva prosessi, jonka tavoitteena on turvata lapselle sujuva, turvallinen ja yhtenäinen koulupolun jatkumo. Siirtymävaiheessa keskeistä on lapsen oppimisen, hyvinvoinnin ja tuen jatkuvuuden varmistaminen.

Esiopetuksesta alkuopetukseen siirtymistä tuetaan huhti–toukokuussa toteutettavilla ryhmä- ja lapsikohtaisilla siirtopalavereilla, jotka esiopettaja kutsuu koolle. Ryhmäkohtaisissa siirtopalavereissa tarkastellaan esiopetusryhmän toimintaa, oppimisympäristöjä ja yleisiä pedagogisia käytäntöjä. Lapsikohtaiset siirtopalaverit järjestetään niiden lasten osalta, jotka ovat saaneet oppilaskohtaista tukea. Näissä palavereissa käsitellään lapsen oppimiseen, vahvuuksiin, tuen tarpeisiin ja toimiviin tukimuotoihin liittyviä tietoja.

Siirtopalavereihin osallistuvat esiopettaja, alkuopetuksen opettaja, rehtori sekä tarvittaessa esi- ja alkuopetuksen erityisopettajat ja muut asiantuntijat. Huoltajille tarjotaan mahdollisuus osallistua lapsikohtaisiin siirtopalavereihin, ja lapsen näkökulmat huomioidaan ikätasoisesti osana siirtymäprosessia.

Tiedonsiirto toteutetaan luottamuksellisesti ja tietosuojasäädöksiä noudattaen. Siirtymävaiheen käytännöillä varmistetaan, että alkuopetus pystyy jatkamaan lapsen oppimisen ja tuen suunnittelua johdonmukaisesti esiopetuksessa tehdyn työn pohjalta.

5.3.3 Esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen tuen yhteensovittaminen

Loviisassa täydentävä varhaiskasvatus ennen ja jälkeen esiopetuspäivän järjestetään hallinnollisesti varhaiskasvatuksen toimintana joko päiväkodin tai koulun tiloissa.

Kaikille esiopetusikäisille lapsille laaditaan lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma esiopetuksessa ja täydentävän varhaiskasvatuksen osalta varhaiskasvatussuunnitelma. Täydentävän varhaiskasvatuksen osalta lapsen tuen suunnitelma, toteutus ja arviointi kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

5.4 Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Loviisassa oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat olennainen osa esiopetuksen arkea ja toimintakulttuuria. Järjestelyjen tavoitteena on tukea lasten oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia sekä vastata ryhmän ja yksittäisten lasten tarpeisiin joustavasti ja suunnitelmallisesti.

5.4.1 Pedagogiset järjestelyt ryhmässä

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt suunnitellaan ja toteutetaan vastaamaan koko esiopetusryhmän tarpeita. Opetusryhmien muodostamisessa huomioidaan lapsiryhmän tarpeet ja vahvuudet, jotta opettajalla on mahdollisuus vastata niihin pedagogisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Loviisassa rehtorit vastaavat tarvittavan henkilöstöresurssin järjestämisestä. Ryhmäkohtaisen ja henkilökohtaisen avustavan henkilöstön tarvetta arvioidaan koulun ryhmäkohtaisen tuen ryhmässä (RYKO), johon kuuluvat rehtori, erityisopettaja, esiopettaja sekä muut ryhmää opettavat opettajat. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti lukuvuoden aikana.

Pedagogisista järjestelyistä vastaa ensisijaisesti esiopettaja yhteistyössä muun tiimin kanssa. Näitä järjestelyitä ovat esimerkiksi kuvitettu päiväjärjestys, pienryhmätoiminta sekä erilaiset ryhmäkohtaiset apuvälineet ja tilaratkaisut, kuten sermit, keskittymistä tukevat välineet, kuulosuojaimet, istuintyyny, valaistus ja oppimista tukeva äänimaailma.

Esiopetuksen vuorovaikutuksessa ja kommunikointitavoissa huomioidaan sensitiivisyys ja saavutettavuus. Saavutettavuutta edistetään tarvittaessa puhetta tukevilla kommunikaatiomenetelmillä, kuten kuvilla ja tukiviittomilla. Toimintaa eriytetään lapsen tuen tarpeiden mukaan, ja eriyttämisessä huomioidaan myös oppimisessaan pidemmälle edenneet lapset tarjoamalla heille haastavampia tehtäviä ja sisältöjä.

5.4.2 Kielitietoinen opetus osana tukijärjestelyjä

Kielitietoinen opetus toteutuu esiopetuksessa osana kaikkea arjen toimintaa. Siinä tiedostetaan, että kielet ovat läsnä jatkuvasti ja kaikkialla, ja että kielellä on keskeinen

merkitys lasten kehityksessä ja oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteetin rakentumisessa ja yhteiskuntaan kuulumisessa.

Esiopetuksessa tehdään monikielisyys näkyväksi ja eri kieliä ja kulttuureja havainnoidaan yhdessä lasten kanssa. Opettajan ja muun henkilöstön kielenkäyttö on tietoista ja selkeää, ja se tukee lasten kielen kehitystä eri tilanteissa.

Lapsia rohkaistaan ja kannustetaan käyttämään kieltä monipuolisesti arjessa. Toiminnassa:

- annetaan lapsille aikaa ja mahdollisuuksia vaihteleviin kielenkäytön tilanteisiin
- luetaan erilaisia tekstejä ja keskustellaan niistä yhdessä
- tutkitaan puhuttua ja kirjoitettua kieltä, sanoja, tavuja ja äänteitä
- innostetaan tunnistamaan ja tuottamaan kirjaimia, sanoja ja tekstejä eri tavoin
- rohkaistaan leikilliseen kirjoittamiseen sekä omien tekstien tuottamiseen ja ilmaisemiseen kuullun ja luetun pohjalta.

5.4.3 Rakenteelliset järjestelyt ja henkilöstöresurssit

Rakenteellisista järjestelyistä vastaa pääasiassa rehtori. Tähän kuuluvat opettajien YS-aika, toimivat tilaratkaisut esteettömyys huomioiden, esiopetusryhmien muodostaminen ryhmän tuen tarpeet ja vahvuudet huomioiden, henkilöstön mitoitus ja ryhmäkohtaisen avustavan henkilöstön tarpeen arviointi sekä henkilöstön osaamisen vahvistaminen.

5.5 Ryhmäkohtainen ja lapsikohtainen tuki

Loviisassa oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki etenee joustavasti ryhmäkohtaisista tukimuodoista lapsikohtaiseen tukeen lapsen tarpeiden mukaisesti. Tukimuodot suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhteistyössä henkilöstön, huoltajien ja tarvittaessa monialaisen verkoston kanssa.

5.5.1 Ryhmäkohtainen tuki

Rehtori vastaa ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen ja riittävyyden seurannasta ja arvioinnista. Suunnitelma kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan ja sen toteutumista seurataan säännöllisesti. Esiopettaja suunnittelee tukiopetuksen tavoitteet ja toteuttamistavat lukuvuosisuunnitelmaan.

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä suunnitellaan yhteistyössä rehtorin ja esiopettajan kanssa. Opetusta voidaan toteuttaa samanaikaisopettajuutena tai yhteisopettajuutena sekä pienemmissä ryhmissä.

Esiopettaja vastaa *yleisen tukiopetuksen ja opetuskielen tukiopetuksen* tarpeen tunnistamisesta, suunnittelusta ja toteuttamisesta. Tuki kohdistuu ensisijaisesti oppimiskokonaisuuksiin ja opetuksen sisältöihin, ja keskeisenä toimenpiteenä on toiminnan eriyttäminen lasten tarpeiden mukaan. Eriyttämisessä huomioidaan myös oppimisessaan pidemmälle edistyneet lapset. Opetuskielen tukiopetusta toteutetaan koko ryhmälle, ei lapsikohtaisesti.

5.5.2 Lapsikohtainen tuki

Lapsikohtainen tuki järjestetään silloin, kun ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät yksittäisen lapsen oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen kannalta ole riittäviä.

Lapsikohtaiset tukitoimet esiopetuksessa ovat:

- säännöllinen erityisopettajan antama opetus pienryhmässä tai muun opetuksen yhteydessä (pitkäkestoinen vähintään lukukauden pituinen jakso)
- kokoaikainen erityisopettajan antama opetus pienryhmässä
- tulkitsemispalvelut
- avustajapalvelut
- apuvälineet.

Lapsikohtaisten tukitoimien toteuttamisessa tehdään yhteistyötä opettajien ja esiopetusryhmän muun henkilöstön kesken, ja se voi edellyttää erityisopettajan konsultaatiota.

Lapsikohtaisen tuen arviointi aloitetaan ennen esiopetusvuoden alkamista, jos lapsella on varhaiskasvatuksessa ollut säännöllisen tai kokoaikaisen erityisopetuksen tarve, nimetty aikuinen/henkilökohtainen avustaja tai apuvälineiden tai tulkitsemispalveluiden tarvetta. Mikäli näitä tuen muotoja ei ole käytetty aiemmin, lapsi aloittaa esiopetuksen ryhmäkohtaisessa tuessa. Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi kirjataan lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan.

Mikäli esiopetusvuoden aikana arvioidaan, että ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät yksittäiselle lapselle riitä, esiopettaja kutsuu koolle koulun oppilaskohtaisen tuen ryhmän (OKO). Ryhmään kuuluvat rehtori, esiopettaja ja erityisopettaja. Huoltajalle tarjotaan mahdollisuus osallistua tuen tarpeen arviointiin, ja lapsen omat näkökulmat selvitetään ikätasoisesti. Tarvittaessa arviointiin osallistuu monialainen verkosto.

Lapsikohtaiseen tukeen siirtyminen edellyttää hallintopäätöstä, jonka tekee koulutuspäällikkö. Päätös tehdään Wilmassa ja sen valmistelee koulun rehtori. Lapsikohtainen tuki arvioidaan vähintään kerran lukuvuoden aikana. Arviointiin osallistuvat esiopettaja, esiopetuksen erityisopettaja, lapsen huoltaja ja tarvittaessa opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiset tai muut asiantuntijat.

Loviisassa kokoaikainen erityisopettajan antama esiopetus pienryhmässä toteutetaan keskitetysti keskustan kouluissa. Opetus voidaan toteuttaa tarpeiden mukaan yhteistyössä alkuopetuksen kanssa. Opetusjärjestely edellyttää opiskeluhoito- palvelujen puoltavan lausunnon tai muun asiantuntijalausunnan. Pienryhmäjärjestely edellyttää yhteistyötä varhaiskasvatuksen, lähikoulun ja vastaanottavan koulun rehtorin kanssa jo varhaisessa vaiheessa.

5.6 Yhteistyö huoltajien ja lapsen kanssa tuen eri vaiheissa

Yhteistyö huoltajien ja lapsen kanssa on keskeinen osa oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen toteuttamista Loviisassa. Tuen eri vaiheissa korostuvat avoin vuorovaikutus, luottamus ja yhteinen ymmärrys lapsen tilanteesta, vahvuuksista ja tuen tarpeista.

Huoltajat osallistuvat lapsensa tuen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin kaikissa tuen vaiheissa. Huoltajien kanssa käydään säännöllistä keskustelua lapsen oppimisesta, hyvinvoinnista ja esiopetukseen osallistumisesta. Huoltajille annetaan riittävästi tietoa tuen tavoitteista, käytännöistä ja etenemisestä, ja heidän näkemyksensä huomioidaan osana pedagogista arviointia ja päätöksentekoa.

Lapsikohtainen tuen suunnitelma laaditaan ja päivitetään yhteistyössä huoltajien kanssa. Suunnitelmaan kirjataan lapsen vahvuudet, tuen tarpeet, sovitut tukitoimet sekä vastuut ja arvioinnin käytännöt. Suunnitelma toimii työvälineenä esiopetuksen arjessa ja tukee tuen tavoitteellista ja suunnitelmallista toteuttamista.

Lapsen oma näkökulma huomioidaan tuen kaikissa vaiheissa lapsen ikä ja kehitystaso huomioon ottaen. Lapselle annetaan mahdollisuus kertoa ajatuksistaan, kokemuksistaan ja tuntemuksistaan esiopetukseen ja tukeen liittyen esimerkiksi keskustelujen, leikin, piirtämisen tai muiden lapselle luontaisten ilmaisukeinojen kautta.

Yhteistyötä arvioidaan säännöllisesti osana tuen toteuttamista. Arvioinnin avulla tarkastellaan tukitoimien vaikuttavuutta ja tehdään tarvittavia muutoksia lapsen tuen kokonaisuuteen yhdessä huoltajien ja muiden asiantuntijoiden kanssa.

5.7 Monialainen yhteistyö ja opiskeluhoito

Esiopetuksen monialainen yhteistyö ja opiskeluhoitoon palvelut ovat osa lapsen kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin tukemista. Näitä koskevat tarkemmat linjaukset ja käytännöt on kuvattu Loviisan paikallisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa (luku 6).

5.8 Erityiset tilanteet esiopetuksen tukemisessa

Esiopetuksessa voi ilmetä tilanteita, joissa lapsen oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeminen edellyttää tavanomaisista järjestelyistä poikkeavia ratkaisuja. Näissä tilanteissa toiminnan lähtökohtina ovat lapsen etu, yksilöllinen harkinta sekä yhteistyö huoltajien ja monialaisen verkoston kanssa.

Erytisiin tilanteisiin liittyvät tukikäytännöt perustuvat lainsäädäntöön, opetus-suunnitelman perusteisiin sekä Loviisan kaupungin linjauksiin.

5.8.1 Varhennettu oppivelvollisuus

Varhennetun oppivelvollisuuden suunnittelussa tehdään tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen kanssa. Suunnittelussa hyödynnetään asiantuntijalausuntoja ja moniammatillista sekä monialaista yhteistyötä. Loviisassa varhennetun oppivelvollisuuden päätökset tekee sivistysjohtaja.

5.8.2 Sairaalaopetus esiopetuksessa

Sairaalaopetuksen ja esiopetuksen järjestämisen lähtökohtina ovat lapsen terveydentila, pedagogiset tarpeet sekä hoidollinen ja kuntoutuksellinen edunmukaisuus. Tavoitteena on mahdollistaa lapsen osallistuminen esiopetukseen hänen tilanteensa edellyttämällä tavalla. Moniammatillisen yhteistyön merkitys korostuu lapsen ollessa sairaalaopetuksen piirissä, ja vastuu yhteistyön koordinoinnista on esiopettajalla.

Sairaalaopetuksen piirissä olevan lapsen esiopetus järjestetään ensisijaisesti lapsen omassa esiopetuksen järjestämispaikassa. Joissakin tilanteissa lapsen osallistuminen esiopetukseen ja sairaalaopetukseen voi vuorotella. Esiopettaja kirjaa esiopetuksen järjestämisen käytännöt lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan ja huolehtii siitä, että lapsen siirtyessä sairaalaopetuksen ja esiopetuksen välillä kaikilla yhteistyötahoilla on riittävä tieto lapsen tilanteesta ja tuen tarpeista.

5.8.3 Konsultatiivinen sairaalaopetus

Konsultatiivisella sairaalaopetuspalvelulla tarkoitetaan lapsen esiopetusryhmän henkilöstön, pääasiassa esiopettajan, ja sairaanhoitoyksikön tai sairaalan asiantuntijoiden välistä neuvottelua, ratkaisujen etsimistä ja ohjauksen saamista. Konsultatiivisen sairaalaopetuksen tavoitteena on tukea lapsen oppimista ja esiopetukseen osallistumista.

Loviisassa konsultatiiviseen sairaalaopetukseen liittyvästä yhteistyöstä vastaa esiopettaja yhteistyössä rehtorin ja esiopetuksen erityisopettajan kanssa.

sairaalaopetuksen alkamisesta lähtien. Tarvittaessa esiopettaja kutsuu koolle monialaisen yhteistyöpalaverin (OKO) yhdessä huoltajien kanssa. Palaverissa arvioidaan lapsikohtaisten tukitoimien tarve, kuten erityisopettajan antama opetus, tulkitsemispalvelut, avustajapalvelut ja apuvälineet. Rehtori valmistelee asiassa hallintopäätöksen, ja päätöksen tekee koulutuspäällikkö.

Konsultoivaa sairaalaopetusta suomeksi ja ruotsiksi Loviisan kaupungille tarjoavat Kalliomaan koulu ja Valteri.

5.8.4 Esiopetuksen poikkeava järjestäminen

Lapsen esiopetus voidaan järjestää osittain toisin kuin perusopetuslaissa ja asetuksessa säädetään ja määrätään, jos se on perusteltua lapsen terveydentilaan liittyvästä syystä, ja sen tulee olla lapsen edun mukainen. Esiopetuksen poikkeavan järjestämisen osalta hakemuksen tekevät huoltajat. He toimittavat hakemuksen esiopettajan kautta rehtorille, joka tekee asiassa päätöksen. Hakemukseen liitetään terveydenhuollon ammattilaisen lausunto.

5.8.5 Perusopetuksen aloittaminen vuotta säädettyä myöhemmin

Lapsen huoltaja hakee perusopetuksen aloittamista vuotta säädettyä myöhemmin täyttämällä hakemuksen koulunkäynnin poikkeuksellisesta aloittamisesta. Vapaamuotoiseen hakemukseen liitetään psykologinen ja tarvittaessa lääketieteellinen selvitys. Loviisassa päätöksen perusopetuksen aloittamisesta vuotta säädettyä myöhemmin tekee koulutuspäällikkö.

6. Opiskeluhoolto

LOVIISAN KAUPUNGIN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

JOHDANTO

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan koulutuksen järjestäjä on velvollinen laatimaan opiskeluhooltosuunnitelman. Loviisan kaupungin opiskeluhooltosuunnitelmaa nimitetään opiskeluhooltosuunnitelmaksi. Suunnitelma koskee niin esiopetusta kuin perusopetusta ja lukiokoulutusta sekä valmistavaa opetusta.

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden

edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Opiskeluhooltotyötä ohjaa lapsen ja nuoren edun ensisijaisuus ja hänen hyvinvointinsa edistäminen.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman tarkoituksena on yhtenäistää koulujen ja lukioden käytäntöjä.

Loviisalla ja Lapinjärvellä on yhteinen monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä. Sen tehtävänä on vastata opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Opiskeluhooltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhooltopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman valmistelussa.

Opiskeluhooltosuunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan lastensuojelulain 12. §:n mukaisesti.

Suunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon toteuttamista Loviisassa.

- Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista
- Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi
- Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi koskien yksilökohtaista opiskeluhoolltoa
- Yhteistyön järjestäminen lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden sekä heidän perheidensä, koulun henkilökunnan ja muiden lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen välillä.
- Opiskeluhooltosuunnitelman liitteenä ovat
 - o suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
 - o kriisisuunnitelma.

Opiskeluhooltosuunnitelma sisältää opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi sekä selostuksen opiskeluhoollon järjestämisen kannalta tärkeiden tietojen keräämisestä.

Loviisan kaupungin opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan:

- oppilaan ohjaaminen kouluterveydenhuolto, koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluihin
- yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän koolle kutsuminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

- opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokisterille
- tarvittavan opiskeluhoillon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä
- luokkien 1, 5 ja 8 opettajan antaman oppilaan laajan terveystarkastuksen kokonaistilannetta kuvaavan arvioinnin toimintakäytännöt
- oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen toimintatavat

Opiskeluhoillon kokonaisuus

Opiskeluhoito tukee lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia koulun arjessa sekä edistää kodin ja koulun yhteistyötä. Yksilökohtaisella opiskeluhoillon palvelulla tarkoitetaan kuraattorin, psykologin ja terveydenhuollon palveluita, joita tarjotaan kaikissa Loviisan kouluissa. Yhteisöllinen opiskeluhoito on ennaltaehkäisevää, moniammatillista ja koko yhteisöä tukevaa.

6.1 ARVIO OPISKELUHOILLON KOKONAISTARPEESTA JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVISTA OPISKELUHOITOPALVELUISTA

Arvio opiskeluhoillon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista kouluterveydenhuolto- sekä kuraattori- ja psykologipalveluista kootaan kultakin koululta. Tarpeet ilmoitetaan vuosittain hyvinvointialueelle. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määrääjassa.

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä sekä opiskeluhoillon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä kunkin koulun erityispiirteet. Arviossa huomioidaan myös oppilaskohtaista tukea saavien oppilaiden ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrä. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja hoitajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitohenkilöstöltä. Arvio opiskeluhoillon kokonaistarpeesta ilmoitetaan henkilötöyvuosina.

Loviisassa arvio tulevan vuoden opiskeluhoillon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista kootaan taulukkoon, joka tulee opiskeluhoitosuunnitelman liitteeksi. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue järjestää opiskeluhoitopalvelut ja ilmoittaa koulutuksen järjestäjälle käytettävissä olevat

resurssit henkilötyövuosina. Lisäksi taulukkoon kerätään yksikkökohtaiset tiedot kaikista kouluista. Opiskeluhuollon laskennalliseen resurssiin vaikuttavat yksikön koko, S2-oppilaiden määrä sekä oppilaskohtaisen tuen oppilaiden määrä ja muut koulukohtaiset huomiot. Tulevan lukuvuoden tarvekartoitus aloitetaan jo kalenterivuoden alussa.

Psykologi- ja kuraattoripalvelujen henkilöstömitoitus on oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9. a §:n (16.12.2021/1146) mukaan enintään 670 opiskelijaa kuraattoria kohden ja enintään 780 opiskelijaa psykologia kohden. Kouluterveydenhuollossa suositeltu oppilasmäärä on terveydenhoitajalla 460 ja lääkäriä 2 100. (Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon henkilöstömitoitussuosituks 2023, THL).

6.2 KOULUYHTEISÖN TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON EDISTÄMISEKSI

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa esiopetuksen, perusopetuksen, valmistavan opetuksen ja lukiokoulutuksen toimintakulttuuria. Oppilaiden ja opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6. §:n mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Koulujen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista.

Loviisan opiskeluhoitosuunnitelmassa on kuvattu yhteisöllisen opiskeluhoollon järjestämisen periaatteet koulutusmuotokohtaisesti.

6.2.1 Yhteisöllinen opiskeluhoito esiopetuksessa

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat esiopetuksessa
- esiopetusyksikkökohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko esiopetusyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoollona. Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan esiopetusyksikön toimintakulttuuria, joka edistää esioppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteisöllinen opiskeluhoito on suunnitelmallista ja tavoitteellista työtä esiopetuksen arjessa.

6.2.1.1 Esiopetuksen koulukohtaisten opiskeluhuoltoryhmien toiminta- ja menettelytavat

Yhteisöllisen työn suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa koulun yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä (YHR), jota johtaa koulun rehtori tai apulaisrehtori. Puheenjohtajan lisäksi ryhmään kuuluvat esimerkiksi erityisopettaja, koulupsykologi, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja sekä muuta henkilöstöä tarpeen mukaan. Ryhmään kutsutaan säännöllisesti myös huoltajien ja esioppilaiden edustajia. Suunnittelu tarkoittaa opiskeluhuollon kokonaisuuden koordinointia yksikössä ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon menettelytavoista sopimista. Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelu ja toteuttaminen on ryhmän tärkein tehtävä, mikä tarkoittaa esiopetuksen turvallisuuden, terveellisuuden ja hyvinvoinnin varmistamista.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän tehtäviä ovat muun muassa:

- Rakenteiden ja toimintatapojen luominen yhteisölliselle ja ennaltaehkäisevälle työlle
- Ryhmä- ja yksikkökohtaisen hyvinvointitiedon hyödyntäminen yhteisöllisen opiskeluhuollon toimenpiteiden suunnittelussa ja toimenpiteiden määrittelyssä
- Kirjallisten suunnitelmien valmistelu ja päivittäminen
- Toimintatavoista ja suunnitelmista tiedottaminen
- Esioppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen
- Vuorovaikutuksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen
- Toimintatavat tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen
- Työrauhan tukeminen
- Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttumisen toimintatavoista sopiminen
- Esikoulu yhteisön ja ryhmien turvallisuuden ja hyvinvoinnin tilan sekä yhteisöllisen hyvinvointityön vaikuttavuuden seuranta ja arviointi

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän työskentely on yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää. Työn kohteena voi olla yksittäinen ryhmä tai koko kouluyhteisö. Asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, eikä ryhmä koskaan käsittele yksittäistä lasta koskevaa asiaa. Yhteisöllisiä toimia voidaan suunnata kaikille yhteisön jäsenille tai kohdentaa esimerkiksi ryhmälle, jossa on havaittu kiusaamista tai työrauhaongelmia.

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti ennalta sovitun aikataulun mukaisesti. Ryhmä suunnittelee, arvioi ja kehittää toimintaansa vuosittain. Ryhmässä käsitellyt asiat dokumentoidaan koululla.

6.2.1.2 Yhteistyö ja rutiinit esikouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä lasten hyvinvoinnin tarkastamisessa

Porvoon seudun ympäristöterveys tekee valvontasuunnitelmansa mukaisesti tarkastuskäynnin kouluihin joka 3. vuosi. Esiopetuksen monialainen tarkistus tehdään koulun monialaisen tarkistuksen yhteydessä.

Tarkastuksessa tehdään havaintoja ja arvioidaan tilojen kuntoa. Tarkastuksella arvioidaan muun muassa sisäilman laatua ja ilmanvaihdon riittävyttä, toiminnasta aiheutuvaa melua, tilojen soveltuvuutta käyttötarkoitukseen sekä tilojen riittävyttä suhteessa lapsimäärään. Loppuraportti lähetetään osallistujille ja opiskeluhuollon ohjausryhmälle. Tarkastuksessa havaitut puutteet veloitetaan korjattavaksi annettuun määräaikaan mennessä. Rehtori on tarvittaessa yhteydessä kiinteistön omistajaan kiinteistössä mahdollisesti todettujen puutteiden johdosta.

Oppilaitoksen monialaisesta tarkastuksesta tiedotetaan huoltajia, henkilöstöä, vanhempainyhdistystä ja yhteistyökumppaneita. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä täyttää yhdessä yhteenvetolomakkeen, joka löytyy THL:n sivuilta (thl.fi).

6.2.2 Yhteisöllinen opiskeluhoito perusopetuksessa ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat kouluyhteisössä
- yksikkökohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa.

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan perusopetuksen ja valmistavan opetuksen toimintakulttuuria, joka edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteisöllinen opiskeluhoito on suunnitelmallista ja tavoitteellista työtä koulun arjessa. Läsnäolon tukeminen koulussa -käsikirjassa kuvataan Loviisan toimintasuunnitelma koulupoissaolojen ehkäisemiseksi ja niihin liittyvät toimenpiteet. Poissaolomallin käytännöt sisältyvät myös koulujen lukuvuosisuunnitelmaan.

Tupakkatuotteiden ja päihteiden käytön ehkäisemiseen liittyvät toimenpiteet kuvataan erillisissä liitteissä Päihteet koulussa ja suunnitelmassa tupakkatuotteiden käytön ehkäisemiseksi.

6.2.2.1 Koulukohtaisten opiskeluhooltoryhmien toiminta- ja menettelytavat perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa

Yhteisöllisen työn suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa koulun yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä (YHR), jota johtaa koulun rehtori tai apulaisrehtori. Puheenjohtajan lisäksi ryhmään kuuluvat esimerkiksi erityisopettaja, koulupsykologi, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja sekä muuta henkilöstöä tarpeen mukaan. Ryhmään kutsutaan säännöllisesti myös huoltajien ja oppilaiden edustajia. Suunnittelu tarkoittaa opiskeluhoollon kokonaisuuden koordinointia yksikössä ja siten myös yksilökohtaisen opiskeluhoollon menettelytavoista ja yhteistyökäytännöistä sopimista. Yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelu ja toteuttaminen on ryhmän tärkein tehtävä, mikä tarkoittaa koulun turvallisuuden, terveellisuuden ja hyvinvoinnin varmistamista.

Yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän tehtävinä ovat esimerkiksi:

- Rakenteiden ja toimintatapojen luominen yhteisölliselle ja ennaltaehkäisevälle työlle
- Ryhmä- ja yksilökohtaisen hyvinvointitiedon hyödyntäminen yhteisöllisen opiskeluhoollon toimenpiteiden suunnittelussa ja toimenpiteiden määrittelyssä
- Kirjallisten suunnitelmien valmistelu ja päivittäminen
- Toimintatavoista ja suunnitelmista tiedottaminen
- Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen
- Vuorovaikutuksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen
- Toimintatavat tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen
- Työrauhan tukeminen
- Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttumisen toimintatavoista sopiminen
- Kouluyhteisön ja ryhmien turvallisuuden ja hyvinvoinnin tilan sekä yhteisöllisen hyvinvointityön vaikuttavuuden seuranta ja arviointi

Yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän työskentely on yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää. Työn kohteena voi olla yksittäinen ryhmä tai koko kouluyhteisö. Asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, eikä ryhmä koskaan käsittele yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa. Yhteisöllisiä toimia voidaan suunnata kaikille yhteisön jäsenille tai kohdentaa esimerkiksi ryhmälle, jossa on havaittu kiusaamista tai työrauhaongelmia.

Yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä kokoontuu säännöllisesti ennalta sovitun aikataulun mukaisesti. Ryhmä suunnittelee, arvioi ja kehittää toimintaansa vuosittain. Ryhmässä käsitellyt asiat dokumentoidaan.

6.2.2.2 Yhteistyö ja rutiinit kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppilaiden hyvinvoinnin tarkastamisessa

Porvoon seudun ympäristöterveys tekee valvontasuunnitelmansa mukaisesti tarkastuskäynnin kouluihin joka 3. vuosi. Tarkastuksessa tehdään havaintoja ja arvioidaan tilojen kuntoa. Tarkastuksella arvioidaan muun muassa sisäilman laatua ja ilmanvaihdon riittävyttä, toiminnasta aiheutuvaa melua, tilojen soveltuvuutta käyttötarkoitukseen sekä tilojen riittävyttä suhteessa oppilasmäärään. Loppuraportti lähetetään osallistujille ja opiskeluhuollon ohjausryhmälle. Tarkastuksessa havaitut puutteet veloitetaan korjattavaksi annettuun määräaikaan mennessä. Rehtori on tarvittaessa yhteydessä kiinteistön omistajaan kiinteistössä mahdollisesti todettujen puutteiden johdosta.

Oppilaitoksen monialaisesta tarkastuksesta tiedotetaan huoltajia, henkilöstöä, vanhempainyhdistystä ja yhteistyökumppaneita. Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä täyttää yhdessä yhteenvetolomakkeen, joka löytyy THL:n sivuilta (thl.fi).

6.2.3. Yhteisöllinen opiskeluhuolto lukiokoulutuksessa

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat lukioyhteisössä
- lukiokoulutuksen yksikkökohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko lukioyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuollona. Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria, joka edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteisöllinen opiskelijahuolto on suunnitelmallista ja tavoitteellista työtä arjessa.

Tupakkatuotteiden ja päihteiden käytön ehkäisemiseen liittyvät toimenpiteet kuvataan erillisissä liitteissä Päihteet koulussa ja suunnitelmassa tupakkatuotteiden käytön ehkäisemiseksi.

6.2.3.1 Koulukohtaisten opiskeluhuoltoryhmien toiminta- ja menettelytavat lukiokoulutuksessa

Yhteisöllisen työn suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa lukion yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä (YHR), jota johtaa koulun rehtori. Puheenjohtajan lisäksi ryhmään kuuluvat esimerkiksi erityisopettaja, psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja sekä muuta henkilöstöä tarpeen mukaan. Ryhmään

kutsutaan säännöllisesti myös opiskelijoiden ja huoltajien edustajia. Suunnittelu tarkoittaa opiskeluhuollon kokonaisuuden koordinoitua yksikössä ja siten myös yksilökohtaisen opiskeluhuollon menettelytavoista ja yhteistyökäytännöistä sopimista. Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelu ja toteuttaminen on ryhmän tärkein tehtävä, mikä tarkoittaa koulun turvallisuuden, terveellisuuden ja hyvinvoinnin varmistamista.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän tehtävinä ovat esimerkiksi:

- Rakenteiden ja toimintatapojen luominen yhteisölliselle ja ennaltaehkäisevälle työlle
- Ryhmä- ja yksikkökohtaisen hyvinvointitiedon hyödyntäminen yhteisöllisen opiskeluhuollon toimenpiteiden suunnittelussa ja toimenpiteiden määrittelyssä
- Kirjallisten suunnitelmien valmistelu ja päivittäminen
- Toimintatavoista ja suunnitelmista tiedottaminen
- Opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen
- Vuorovaikutuksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen
- Toimintatavat tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen
- Työrauhan tukeminen
- Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttumisen toimintatavoista sopiminen
- Kouluyhteisön ja ryhmien turvallisuuden ja hyvinvoinnin tilan sekä yhteisöllisen opiskeluhuollon vaikuttavuuden seuranta ja arviointi

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän työskentely on yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää. Työn kohteena voi olla yksittäinen ryhmä tai koko lukio. Asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, eikä ryhmä koskaan käsittele yksittäistä opiskelijaa koskevaa asiaa. Yhteisöllisiä toimia voidaan suunnata kaikille yhteisön jäsenille tai kohdentaa esimerkiksi ryhmälle, jossa on havaittu kiusaamista tai työrauhaongelmia.

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti ennalta sovitun aikataulun mukaisesti. Ryhmä suunnittelee, arvioi ja kehittää toimintaansa vuosittain. Ryhmässä käsitellyt asiat dokumentoidaan koululla.

6.2.3.2 Yhteistyö ja rutiinit kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä opiskelijoiden hyvinvoinnin tarkastamisessa

Porvoon seudun ympäristöterveys tekee valvontasuunnitelmansa mukaisesti tarkastuskäynnin lukioihin joka 3. vuosi. Tarkastuksessa tehdään havaintoja ja arvioidaan tilojen kuntoa. Tarkastuksella arvioidaan muun muassa sisäilman laatua ja ilmanvaihdon riittävyyttä, toiminnasta aiheutuvaa melua, tilojen soveltuvuutta käyttötarkoitukseen sekä tilojen riittävyyttä suhteessa opiskelijamäärään. Loppuraportti lähetetään osallistujille ja opiskeluhuollon ohjausryhmälle.

Tarkastuksessa havaitut puutteet veloitetaan korjattavaksi annettuun määräaikaan mennessä. Rehtori on tarvittaessa yhteydessä kiinteistön omistajaan kiinteistössä mahdollisesti todettujen puutteiden johdosta.

Oppilaitoksen monialaisesta tarkastuksesta tiedotetaan huoltajia, henkilöstöä, vanhempainyhdistystä ja yhteistyökumppaneita. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä täyttää yhdessä yhteenvetolomakkeen, joka löytyy THL:n sivuilta (thl.fi).

6.3 TOIMENPITEET TARVITTAVIEN TUKITOIMIEN JÄRJESTÄMISEKSI, YKSILÖKOHTAINEN OPIKELUHUOLTO

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoolllossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoollto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen.

Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuisa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Yksikön toimintakulttuurissa yhdistyvät parhaimmillaan oppilaiden yksilöllisten tarpeiden huomioiminen sekä yhteisöllisen hyvinvoinnin rakentaminen. Hyvinvoinnin näkökulma ulottuu kaikkeen toimintaan ja ohjaa jokaisen työskentelyä koulussa. Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäisille oppilaille annettavia terveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa.

Henkilöstöllä on velvollisuus ohjata oppilasta ja huoltajaa hakemaan oppilaan tarvitsemia opiskeluhoollon palveluja. Yksilökohtainen opiskeluhoollto perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja sen toteuttaminen edellyttää suostumusta. Toteutettava yksilökohtainen työ on sekä ehkäisevää että korjaavaa.

Huoltajat ilmoittavat koululle lapsen erityisruokavaliosta joka lukuvuoden alussa ja muutoksen tapahtuessa. Koulu vastaa tiedon toimittamisesta keskuskeittiöön.

Oppilaille ei pääsääntöisesti anneta lääkkeitä koulupäivän aikana. Huoltajat pyytävät lääkäriä mahdollisuuksien mukaan määräämään sairaalle lapselle pitkävaikutteisia lääkkeitä, jotka annetaan lapselle kotona ennen koulua tai koulun jälkeen.

Mikäli oppilas voi osallistua opetukseen ja lääke on välttämätön antaa koulupäivän aikana, henkilökunta valvoo ja antaa sen lapselle tarvittaessa. Esiopetuksen aikana annettavasta lääkkeestä laaditaan aina lääkehoitosuunnitelma huoltajan aloitteesta. Suunnitelman laatimisessa ovat mukana ainakin huoltajan edustaja, terveydenhuollon edustaja sekä koulun henkilökunta. Suunnitelman pohjana on lasta hoitavan lääkärin kirjallinen ohje, jossa selvitetään lääkehoidon toteuttaminen yksikössä. Huoltajat tuovat lääkkeet kouluun annostusohjeineen alkuperäispakkauksessa.

Lääke säilytetään lukollisessa lääkekaapissa tai tarvittaessa jääkaapissa.

6.3.1 Yksilökohtainen opiskeluhoolto esiopetuksessa

6.3.1.1 Opiskeluhoollollinen polku esiopetuksessa

Loviisan esiopetuksessa olevat lapset kuuluvat neuvolapalvelujen piiriin. Koulupsykologi- ja koulukuraattoripalvelut tarjoaa koulujen opiskeluhooltohenkilöstö hyvinvointialueen palveluina.

a) Neuvolaterveydenhuolto

Neuvolaterveydenhuollon yksilökohtaisiin tehtäviin sisältyvät esioppilaan terveydentilan seuraaminen ja edistäminen, jotka toteutetaan terveystarkastusten sekä terveysneuvonnan ja ohjauksen keinoin.

b) Koulupsykologi- ja koulukuraattoripalvelut

Opiskeluhoollon koulupsykologin ja koulukuraattorin yksilökohtaisilla palveluilla tarkoitetaan esiopetuksen tukea ja ohjausta, joilla edistetään lapsen oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Palveluja toteutetaan yhteistyössä esioppilaan huoltajien kanssa. Koulupsykologi vastaa myös esiopetuksessa olevan lapsen kouluvalmiustestien toteuttamisesta vapaaehtoisia testejä lukuun ottamatta.

c) Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto selvittää esioppilaan tuen tarvetta. Yksittäisen lapsen monialaista opiskeluhoolltoa toteutetaan tilanteen ja tarpeen mukaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on edistää esioppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia ja opintojen etenemistä. Työssä tuetaan myös huoltajia ja ohjataan heidät tarvittaessa esikoulun ulkopuolisten palvelujen piiriin.

Yksittäisen lapsen tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokooa se ammattilainen, jolla on huoli lapsen hyvinvoinnista. Huoltajan suostumus pyydetään kirjallisesti erillisellä lomakkeella. Asiantuntijaryhmään voidaan kutsua esimerkiksi

koulupsykologi, koulukuraattori, neuvolapalveluiden terveydenhoitaja ja/tai lapsen muita tukihenkilöitä.

6.3.1.2 Monialainen asiantuntijaryhmä esiopetuksessa

Esioppilaan tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoitopalvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asian käsittelyyn voi osallistua huoltajien lisäksi tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa esioppilaan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Monialaiseen asiantuntijaryhmään nimetään asiantuntijoita ainoastaan huoltajan suostumuksella. Monialainen asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Ryhmän kokoa opiskeluhoollon tai esiopetusyksikön henkilökunnan edustaja.

Huoltajan suostumus pyydetään aina. Suostumus voidaan pyytää suullisesti siinä vaiheessa, kun aletaan koota monialaista asiantuntijaryhmää ja sen jäseniä. Suullinen suostumus vahvistetaan kirjallisesti allekirjoittamalla lomake ensimmäisellä kokoontumiskerralla. Jos monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpanoon tulee myöhemmin muutoksia, tehdään niistä merkintä lomakkeeseen. Suostumuslomake arkistoidaan koululla.

6.3.1.3 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen ja säilytys esiopetuksessa

Opiskeluhoollon monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tarvittaessa yksittäisen lapsen tueksi selvittämään tuen tarvetta ja huolehtimaan hänen tarvitsemiensa palvelujen järjestämisestä. Yksittäistä lasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhoitokertomus. Sen laatii ensisijaisesti koollekutsuja. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Wilman muistiot muodostavat koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterin, jonka vastuuhenkilönä on koulutuspäällikkö.

6.3.2 Yksilökohtainen opiskeluhoito perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa

6.3.2.1 Opiskeluhoollon polku perusopetuksessa ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Oppilailla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon, jota ovat:

a) Kouluterveydenhoito

Kouluterveydenhuollon yksilökohtaisiin tehtäviin sisältyvät oppilaan terveydentilan seuraaminen ja edistäminen, jotka toteutetaan terveystarkastusten sekä

terveysneuvonnan ja ohjauksen keinoin. Myös suun terveydenhuollon määräaikaistarkistukset luokilla 1, 3, 5 ja 8 kuuluvat kouluterveydenhuoltoon. Tämän lisäksi suun terveydenhuollon hoito ja muut tarkastukset perustuvat yksilökohtaiseen riskiarvioon.

Luokanopettaja tai -valvoja antaa pyydettyä oppilaan oppimista ja hyvinvointia kuvaavan arvion kouluterveydenhoitajalle 1.-, 5.- ja 8.-luokkalaisten laajoja terveystarkastuksia varten. Tarvittaessa luokanopettaja- tai valvoja pyytää suostumuksen huoltajalta tietojen siirtämiseen. Huoltajan antama suostumus riittää 1.- tai 5.-luokkaisen oppilaan tietojen siirtämiseen, mutta 8.-luokkalaiselta tarvitaan suostumus huoltajan lisäksi. Kouluterveydenhuolto ei sisällä oppilaan sairauden hoitoa.

b) Koulupsykologi- ja koulukuraattoripalvelut

Opiskeluhuollon koulupsykologin ja koulukuraattorin yksilökohtaisilla palveluilla tarkoitetaan opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Koulun henkilökunta ohjaa aktiivisesti opiskeluhuollon palveluiden piiriin. Aloitteentekijänä voi myös olla oppilas itse tai oppilaan huoltaja.

Koulupsykologin tehtäviin yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa kuuluvat mm oppimisvaikeuksien kartoitus, psykologiset tutkimukset ja hoidon tarpeen arviointi, jatkotutkimuksiin ja kuntoutukseen ohjaaminen sekä keskustelu- ja tukikäynnit.

Koulukuraattorin tehtäviin osana moniammatillista opiskeluhuoltoa on edistää koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä oppilaiden perheiden ja muiden läheisten kanssa sekä tukea oppilaiden oppimista ja hyvinvointia sekä osallisuutta.

Tilanteita, joissa koulukuraattori voi olla tukena, ovat esimerkiksi ongelmat koulunkäynnissä, kaverisuhteissa tai perheessä. Ensisijaisena tavoitteena on pyrkiä ennaltaehkäisemään vaikeuksia.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto on oppilaan sekä huoltajien tapaamisia ja kuuntelua, ohjausta ja neuvontaa oppilaalle, huoltajille ja opettajille, kartoitustyötä, palveluohjausta ja yhteistyökumppaneiden konsultointia. Palvelut ovat luottamuksellisia ja vapaaehtoisia.

Koulukuraattorin asiakastyötä sääteleviä keskeisiä lakeja ovat mm. oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, perusopetuslaki, lastensuojelulaki, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä sosiaalihuoltolaki. Koulukuraattori noudattaa työssään sosiaalityön ammattieettisiä periaatteita.

c) Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoito

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoito voi olla tarpeellista oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon tuen järjestämiseksi. Yksittäisen oppilaan monialaista opiskeluhoitoa toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä, joka kutsutaan koolle oppilaan suostumuksella.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on edistää oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia ja opintojen etenemistä. Työssä tuetaan myös huoltajia ja ohjataan heidät tarvittaessa koulun ulkopuolisten palvelujen piiriin.

6.3.2.2 Monialainen asiantuntijaryhmä perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa

Yksittäisen oppilaan tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoitopalvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus konsultoida muita tarpeellisiksi katsomiaan asiantuntijoita.

Monialaiseen asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain oppilaan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Monialainen asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Ryhmän kokoa opiskeluhoollon tai koulun henkilökunnan edustaja. Oppilaan tai huoltajan suostumus pyydetään aina kirjallisella lomakkeella. Suostumus voidaan pyytää suullisesti siinä vaiheessa, kun aletaan koota monialaista asiantuntijaryhmää ja sen jäseniä. Suullinen suostumus vahvistetaan erilliselle lomakkeelle kirjallisesti ensimmäisellä kokoontumiskerralla. Jos monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpanoon tulee myöhemmin muutoksia, tehdään niistä merkintä lomakkeeseen. Suostumuslomake arkistoidaan koululla opiskeluhoitokertomuksen yhteyteen.

6.3.2.3 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen ja säilytys perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa

Opiskeluhoollon monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tarvittaessa yksittäisen oppilaan tueksi selvittämään tuen tarvetta ja huolehtimaan hänen tarvitsemiensa palvelujen järjestämisestä.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhoitokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhoitokertomukseen.

Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Tyypillisesti opiskeluhoitokertomuksen kirjaa asiantuntijaryhmän koollekutsuja. Opiskeluhoitokertomus laaditaan Wilmaan. Opiskeluhoitokertomukseen tulee myös merkintä suostumuksesta asian käsittelyyn monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Oppilasrekisterin julkisten henkilötietojen luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16. §:n 3. momenttia. Mikäli luovutettaviin tietoihin sisältyy salassa pidettäviä tietoja, tietoja voidaan luovuttaa julkisuuslain 26. §:n mukaisesti vain suostumuksella tai jos tiedonsaantioikeudesta tai velvollisuudesta luovuttamiseen on erikseen säädetty. Tietojen luovutusta koskevat säädökset koskevat myös hyvinvointialueen ja koulutoimen välistä tiedonsiirtoa.

6.3.2.4 Suunnitelma oppilaan tuesta opetuksen epäämistilanteissa, epäämisen aikana ja opetukseen palatessa

Jos oppilaan osallistuminen opetukseen evätään sen vuoksi, että on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi, oppilaalla on oikeus tarvittavaan opiskeluhoollon tukeen. Toimittuaan edellä mainitun kaltaisesti tai saatuaan tiedon opetukseen osallistumisen epäämisestä oppilaalle tarjotaan mahdollisuus keskustella asiasta opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi järjestetään muuta oppilaan tarvitsemaa tukea opetuksen epäämisen aikana ja opetukseen palatessa. Oppilaalle laaditaan suunnitelma opetukseen palaamisen tueksi.

Oppilaan palattua kouluun opetuksen epäämisen jälkeen koulussa kutsutaan tarvittaessa koolle monialainen asiantuntijaryhmä oppilaan opiskeluhoollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi.

6.3.3 Yksilökohtainen opiskeluhoolto lukiokoulutuksessa

6.3.3.1 *Opiskeluhoitoprosessi lukiokoulutuksessa*

Opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon, jota ovat:

a) Opiskeluterveydenhuolto

Toisen asteen opiskeluterveydenhuolto on lakisääteinen palvelu, johon kuuluu:

- opiskelijoiden terveyden, hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn seuraaminen ja edistäminen sekä sairauksia ehkäisevä toiminta
- perusterveydenhuollon terveydenhuoltopalvelut, mukaan lukien mielenterveystyö ja päihdetyö
- seksuaaliterveyden edistäminen sekä suun terveydenhuolto

- opiskelijoiden erityisen tuen ja tutkimusten tarpeen tunnistaminen varhaisessa vaiheessa ja opiskelijoiden ohjaaminen tutkimuksiin tai hoitoon tarvittaessa
- psykoterapiaan ohjaamisen edellyttämä hoito ja lausunnot
- oppilaitoksen opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden edistäminen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue vastaa lukioden opiskeluhoitopalveluista Loviisassa. Osa palveluista annetaan lukion ulkopuolella esimerkiksi terveyskeskuksessa.

b) Psykologin ja kuraattorin palvelut

Opiskeluhoillon psykologin ja kuraattorin yksilökohtaisilla palveluilla tarkoitetaan opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Lukion henkilökunta ohjaa aktiivisesti opiskelijoita opiskeluhoillon palveluiden piiriin. Aloitteentekijänä voi myös olla opiskelija itse tai opiskelijan huoltaja.

Koulupsykologin tehtäviin yksilökohtaisessa opiskeluhoillossa kuuluvat muun muassa oppimisvaikeuksien kartoitus, psykologiset tutkimukset ja hoidon tarpeen arviointi, jatkotutkimuksiin ja kuntoutukseen ohjaaminen sekä keskustelu- ja tukikäynnit.

Koulukuraattorin tehtäviin osana moniammatillista opiskeluhoiltoa on edistää koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa sekä tukea opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä osallisuutta.

Tilanteita, joissa koulukuraattori voi olla tukena, ovat esimerkiksi ongelmat opinnoissa, kaverisuhteissa tai perheessä. Ensisijaisena tavoitteena on pyrkiä ennaltaehkäisemään vaikeuksia.

Yksilökohtainen opiskeluhoito on opiskelijan sekä huoltajien tapaamisia ja kuuntelua, ohjausta ja neuvontaa, kartoitustyötä, palveluohjausta ja yhteistyökumppaneiden konsultointia. Palvelut ovat luottamuksellisia ja vapaaehtoisia.

Koulukuraattorin asiakastyötä sääteleviä keskeisiä lakeja ovat muun muassa oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, lukiolaki, lastensuojelulaki, laki sosiaalihoillon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä sosiaalihoitolahti. Koulukuraattori noudattaa työssään sosiaalityön ammattieettisiä periaatteita.

6.3.3.2 Monialainen asiantuntijaryhmä lukiokoulutuksessa

Monialaista opiskeluhoitoa suunnitellaan asiantuntijaryhmässä, joka kutsutaan koolle opiskelijan suostumuksella.

Yksilökohtaisen opiskeluhoitoon tavoitteena on edistää opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia ja opintojen etenemistä. Työssä tuetaan myös huoltajia ja ohjataan heidät tarvittaessa opiskeluhoitoon ulkopuolisten palvelujen piiriin. Ryhmän jäsenillä on oikeus konsultoida muita tarpeelliseksi katsomiaan asiantuntijoita.

Monialaiseen asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Monialainen asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Ryhmän kokoaa opiskeluhoitoon tai lukion henkilökunnan edustaja. Opiskelijan tai huoltajan suostumus pyydetään aina kirjallisella lomakkeella. Suostumus voidaan pyytää suullisesti siinä vaiheessa, kun kootaan monialaista asiantuntijaryhmää ja sen jäseniä. Suullinen suostumus vahvistetaan erilliselle lomakkeelle kirjallisesti ensimmäisellä kokoontumiskerralla. Jos monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpanoon tulee myöhemmin muutoksia, tehdään niistä merkintä lomakkeeseen. Suostumuslomake arkistoidaan koululla opiskeluhoitokertomuksen yhteyteen.

6.3.3.3 Opiskeluhoitokertomuksen laatiminen ja säilytys lukiokoulutuksessa

Opiskeluhoitoon monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tarvittaessa yksittäisen opiskelijan tueksi selvittämään tuen tarvetta ja järjestämään hänen tarvitsemansa palvelut.

Yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhoitokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhoitoon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhoitokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Tyypillisesti opiskeluhoitokertomuksen kirjaa asiantuntijaryhmän koollekutsuja. Muistio laaditaan Wilmaan. Opiskeluhoitokertomukseen tulee myös merkintä suostumuksesta asian käsittelyyn monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Opiskelijarekisterin julkisten henkilötietojen luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16. §:n 3. momenttia. Mikäli luovutettaviin tietoihin sisältyy salassa pidettäviä tietoja, tietoja voidaan luovuttaa julkisuuslain 26. §:n mukaisesti vain suostumuksella tai jos tiedonsaantioikeudesta tai velvollisuudesta luovuttamiseen on erikseen säädetty. Tietojen luovutusta koskevat säädökset koskevat myös hyvinvointialueen ja koulutoimen välistä tiedonsiirtoa.

6.3.3.4 Suunnitelma opiskelijan tuesta opetuksen epäämistilanteissa, epäämisen aikana ja opetukseen palatessa

Jos opiskelijan osallistuminen opetukseen evätään sen vuoksi, että on olemassa vaara, että toisen henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi, opiskelijalla on oikeus tarvittavaan opiskeluhuollon tukeen. Opetuksen epäämisen jälkeen opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus keskustella psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi järjestetään muuta opiskelijan tarvitsemaa tukea opetuksen epäämisen aikana ja opetukseen palatessa. Opiskelijalle laaditaan suunnitelma opetukseen palaamisen tueksi.

Opiskelijan palattua opintoihin epäämisen jälkeen kutsutaan tarvittaessa koolle monialainen asiantuntijaryhmä opiskelijan opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi.

6.4 YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAAN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA

Opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Loviisan kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelma on valmisteltu paikallisen opiskeluhuollon ohjausryhmän ja Loviisan rehtoreista muodostuvan opetussuunnitelmatyöryhmän yhteistyönä. Opiskeluhuoltosuunnitelmaa on käsitelty Loviisan kaupungin ja Lapinjärven opiskeluhuollon ohjausryhmässä, jossa ovat edustettuna Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuolto.

Opiskeluhuollosta tiedotetaan koulujen omien tiedotuskanavien lisäksi Loviisan kaupungin verkkosivustolla, josta löytyy myös Loviisan opiskeluhuoltosuunnitelma liitteineen. Suunnitelmaa laadittaessa kuultiin henkilökuntaa, huoltajia, oppilaita ja hyvinvointialueen työntekijöitä seuraavasti:

- suomenkielisen ja ruotsinkielisen perusopetuksen koulut
- suomenkielinen ja ruotsinkielinen lukio
- Wilman kautta: esi- ja perusopetuksen oppilaat, lukioden opiskelijat sekä kaikkien huoltajat

- Loviisassa toimivien Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhoollon henkilöstö.

6.4.1 Yhteistyön järjestäminen

Koulutyön perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Oppilaiden osallisuus on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria. Koulutuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien oppilaiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että heillä on mahdollisuus osallistua koulun toimintaan ja sen kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä oppilaiden asemaan liittyvissä asioissa. Oppilaille tulee myös järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien (mukaan lukien opiskeluhoitosuunnitelman) valmisteluun. Huoltajien osallisuus ja mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun yhteistyössä voidaan parantaa hyvinvointia koulussa ja kehittää yhteisöllisiä toimintatapoja. Opiskeluhoolltoa toteutetaan suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Suunnitelman toteutumisen näkökulmasta on keskeistä, että koko kouluyhteisö tuntee suunnitelman sisällön ja osaa tarvittaessa toimia sen mukaisesti. Henkilökunnalle tarjotaan säännöllisesti suunnitelman toteutumisen takaamiseksi tarvittavaa perehdytystä ja osaamisen kehittämistä. Henkilöstön toiveita täydennyskoulutuksen suhteen kuullaan vuosittain. Suunnitelman laadinnassa ja toimeenpanossa tehdään aktiivisesti yhteistyötä opiskeluhoollon edustajien kanssa. Suunnitelmaa päivittäessä tehdään tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä oppilaiden huoltajien sekä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa.

Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen oppilaan oikeuksista opiskeluhoollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. Koulu tiedottaa yhteisöllisestä opiskeluhoollosta sovitun käytännön mukaisesti. Yhteisöllisessä opiskeluhoolloryhmässä käsitellyistä keskeisistä asioista tiedotetaan koulun verkkosivuilla tai Wilman kautta.

Loviisan kouluissa kaikkien oppilaiden ja opiskelijoiden tukitoimia suunnitellaan ja arvioidaan yhteistyössä asianomaisten kanssa. Pedagoginen asiantuntemus sekä opettajien, opiskeluhoollon ja perheen yhteistyö oppilaan tuen tarpeen varhaisessa havaitsemisessa, tuen tarpeen arvioinnissa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa on tärkeää.

Opettajat arvioivat tuen tarpeen ja laativat tuen toteuttamista koskevan suunnitelman. Päätös oppilaskohtaisesta tuesta tehdään ennen oppilaskohtaisten tukitoimien aloittamista. Päätöksen tekevät esiopetuksen ja perusopetuksen koulutuspäällikkö sekä lukiokoulutuksen rehtori.

Suunnitelman arviointi tehdään opettajan johdolla yhdessä huoltajan ja tarvittaessa opiskeluhoollon asiantuntijoiden kanssa. Suunnitelma tarkistetaan yhteistyössä opettajien, huoltajan, oppilaan ja tarvittaessa opiskeluhoollon ammattihenkilöiden kanssa vuosittain tai useammin.

Lisäksi koulut tekevät yhteistyötä tarvittaessa muun muassa nuorisopalvelujen, perhesosiaalityön, lastensuojelun, perheneuvolan, lasten kuntoutuspalvelujen, terveyspalvelujen, erikoissairaanhoidon ja poliisin kanssa sekä konsultoivat niitä. Yhteistyöhön voidaan kutsua myös kolmannen sektorin edustajia.

6.5 SUUNNITELMAT LASTEN, OPPILAIDEN JA OPISKELIJOIDEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA

Katso erilliset liitteet. Liitteet löytyvät Loviisan kaupungin kotisivulta sekä koulujen Wilmasta.

Linkki Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen oppilashuollon kriisisuunnitelmaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialue – Raportti

6.6 OPISKELUHUOLLON VALVONTA

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen ja hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. Koulutuksen järjestäjän on arvioitava opiskeluhoollon toteutumista ja vaikuttavuutta yhteistyössä kunnan opetustoimen ja hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen kanssa sekä osallistuttava ulkopuoliseen opiskeluhoolltoa koskevaan arviointiin. Arvioinnin keskeiset tulokset on julkistettava. (Oppilas- ja opiskeluhoolltolaki 1287/2013 25 §, muutettu lailla 633/2021)

6.6.1 Omavalvonnan toteuttaminen Loviisassa

Loviisaan on perustettu Loviisan kaupungin ja Lapinjärven kunnan yhteinen monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä, jossa on edustettuna koulutuksen järjestäjän ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen edustajat. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii Loviisan kaupungin sivistyskeskuksen johtaja.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä

- vastaa Loviisan kaupungin opiskeluhooltosuunnitelman valmistumisesta ja toteutumisesta
- varmistaa tiedotuksen toteutumisen käytettävissä olevasta opiskeluhollosta rehtoreiden kautta koulujen henkilökunnalle, sekä oppilaille ja huoltajille
- vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, seurannasta, ohjauksesta ja arvioinnista
- kokoaa tiedot koulukohtaisesti
- valvoo, että lakisääteiset opiskeluhooltopalvelut toteutuvat
- vie osaltaan asiat Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien väliseen opiskeluhuollon alueelliseen yhteistyöryhmään.